

UNIVERZITA KARLOVA

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut politologických studií

Katedra politologie

Bakalářská práce

2021

Adéla Svobodová

UNIVERZITA KARLOVA

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut politologických studií

Katedra politologie

**Porovnání volebního chování Latino voličů s různými
národními původy v prezidentských volbách USA ve
státech Florida a Texas**

Bakalářská práce

Autor práce: Adéla Svobodová

Studijní program: Politologie a mezinárodní vztahy

Vedoucí práce: Mgr. Jakub Dopieralla

Rok obhajoby: 2021

Prohlášení

1. Prohlašuji, že jsem předkládanou práci zpracovala samostatně a použila jen uvedené prameny a literaturu.
2. Prohlašuji, že práce nebyla využita k získání jiného titulu.
3. Souhlasím s tím, aby práce byla zpřístupněna pro studijní a výzkumné účely.

V Praze dne 26.7.2021

Adéla Svobodová

Bibliografický záznam

SVOBODOVÁ, Adéla. *Porovnání volebního chování Latino voličů s různými národními původy v prezidentských volbách USA ve státech Florida a Texas*. Praha, 2021. 66 s. Bakalářská práce (Bc). Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut politologických studií, Katedra politikologie. Vedoucí bakalářské práce Mgr. Jakub Dopieralla.

Rozsah práce: 90 114 znaků (s mezerami)

Abstrakt

Tato bakalářská práce se bude zabývat minoritní skupinou Latinos ve Spojených státech, která však díky své rychle rostoucí četnosti získává čím dál tím více pozornosti na politické scéně. Vzbuzuje totiž naději, že na základě volebního chování Latinos, bude skupina měnit „zabarvení“ politické mapy při prezidentských volbách ve Spojených státech. Práce se bude snažit skrze komparaci zjistit, zda je Latino skupina spíše jeden voličský útvar, nebo zda se její části s rozdílnými národními původy v jejich volebním chování liší. Nejprve bude Latino skupina představena, bude vysvětlen její současný politický význam, bude rozlišena na příslušné národní skupiny a charakterizována, především díky demografickým údajům a informacím, které pomohou nastínit i kulturní odlišnosti podskupin, ale i některé předpoklady vztahující se přímo na volební chování. Dále se práce podívá na elektorát Latinos, konkrétně na latinský elektorát jako celek za účelem profilace, pak také konkrétní elektoráty ve státech Florida a Texas, aby se daly odhalit případné rozdíly mezi celonárodním elektorátem a těch státních. Následně bude popsáno volební chování Latinos ve státech Florida a Texas při prezidentských volbách Spojených států z roku 2016, teorie předchozí části tak bude zobrazena v praxi. Poslední část pak nakonec porovná volební chování Latinos v obou státech a skrze informace zjištěné ve všech předchozích částech se pokusí zodpovědět výzkumnou otázku, zda jsou rozdíly ve volebním chování Latino skupin s různými národními původy a pokud ano, vysvětlit je.

Abstract

This bachelor's thesis will deal with the Latino minority group in the United States, which is gaining more and more attention on the political scene due to its rapidly growing size. It raises hopes that, based on Latinos' electoral behavior, the group will change the "colorization" of the political map in the United States presidential election. The thesis will try to find out, through comparison, whether the Latino group is rather one electorate, or whether its parts with different national origins differ in their voting behavior. First, the Latino group will be introduced, its current political significance will be explained, it will be divided into relevant national groups and characterized, mainly through demographic data and information that will help outline the cultural differences of national subgroups, but also some premises directly related to voting behavior. Then, the work will look at the Latinos electorate, specifically the Latin electorate as a whole for the purpose of its

profiling, then also specific electorates in the states of Florida and Texas, in order to reveal possible differences between the national electorate and both of the states'. Later, the electoral behavior of Latinos in the states of Florida and Texas during the 2016 presidential election of the United States will be described, and the theory of the previous section will be shown in practice. Finally, the last part compares the electoral behavior of Latinos in both states and, through the information found in all previous parts, tries to answer the research question of whether there are differences in the electoral behavior of Latino groups with different national origins and if so, to explain them.

Klíčová slova

Latinos, Hispánci, národní původ, volební chování, prezidentské volby, volební způsobilost, volební registrace, volební účast, stranická příslušnost

Keywords

Latinos, Hispanics, national origin, voting behavior, presidential election, electoral eligibility, voter registration, voter turnout, party affiliation

Title

Comparing voting behavior of Latino voters with different national origins in US Presidential Elections in Florida and Texas

Poděkování

Ráda bych poděkovala Mgr. Jakubu Dopieralovi za obrovskou ochotu při vedení práce, za jeho vstřícnost, trpělivost, porozumění a obětovaný čas. Práci by nebylo možné napsat bez jeho vedení a rad.

Obsah

ÚVOD	9
1. LATINO SKUPINA V USA	12
1.1. KDO JSOU LATINOS?.....	12
1.2. VÝZNAM LATINO VOLIČE.....	14
1.3. ROZDĚLENÍ LATINO SKUPIN VE SPOJENÝCH STÁTECH DLE NÁRODNÍHO PŮVODU.....	18
1.4. DEMOGRAFIE LATINO POPULACE.....	21
1.5. LATINOS NA FLORIDĚ.....	23
1.6. LATINOS V TEXASU.....	25
2. VOLEBNÍ CHOVÁNÍ LATINO ELEKTORÁTU	30
2.1. ASPEKTY.....	30
2.2. LATINO ELEKTORÁT.....	31
2.3. LATINO ELEKTORÁT FLORIDA.....	34
2.4. LATINO ELEKTORÁT TEXAS.....	38
3. AMERICKÉ PREZIDENTSKÉ VOLBY 2016	42
3.1. FLORIDA.....	42
3.2. TEXAS.....	44
4. POROVNÁNÍ ROZDÍLŮ NÁRODNÍCH SKUPIN A MOŽNÉ PŘÍČINY	47
ZÁVĚR	52
SUMMARY	53
POUŽITÁ LITERATURA	55

Úvod

Politická scéna je pulzujícím srdcem amerických národních hodnot. Projevuje se v životě všech Američanů, ať už rodilých, zda přistěhovalých. Obzvláště v posledních dvaceti letech je jedním ze středobodů této oblasti velmi rychle rostoucí vliv minoritních skupin na politické dění, bezesporně tou nejprobíranější a nejsledovanější skupinou jsou američtí Latinos, tedy obyvatelé Spojených států s původem v zemích Střední a Jižní Ameriky. Důvodem je značná velikost této skupiny, která se tak může v politickém světě projevit obrovským vlivem. Každý volební cyklus je Latino obyvatelstvo bujaře probíráno a je odhadováno, jak moc jejich tzv. Latino vote ovlivní konkrétní volební výsledky.

To je velmi důležité pro dvě hlavní politické strany Spojených států – stranu Demokratickou a Republikánskou. Latino populace pro ně má různé významy. Pro Demokratickou stranu představuje naději rozšíření voličské základny o velmi početnou skupinu. Pro stranu Republikánskou je pak zároveň stejnou nadějí, i příčinou obav. Předpokládá se totiž, že ačkoliv nejsou Latino voliči příliš politicky vymezení, a tedy stále nabízejí možnost podpurných hlasů pro obě politické strany, současně mají tendenci se přiklánět spíše k levicovým demokratům. To je obavou zejména ve státech, kde se Latinos koncentrují nejvíce.

V některých z těchto států, ležících především při jižní hranici Spojených států, je historická tradice vítězství převážně republikánských kandidátů. Nejvíce příkladným takovým státem je Texas, který byl v minulosti považován za bezpečně „rudý stát.“ Ovšem vlivem tamního výrazného osazení Latinos, které stále roste, se jeho potenciální soutěživost probírá na poli politiky více a více. Pokud by se Latino voliči účastnili zdejších prezidentských závodů a volili by v nesouladu s tradičním texaským republikánským voličstvem, měli by možnost změnit zabarvení státu namodro, a neboť je Texas lidnatým státem s velkým počtem hlasů v rámci Electoral College, tato změna může poměrně jednoduše ovlivnit i celonárodní výsledek prezidentských voleb. Proto je Texas vybrán v práci jako jeden ze dvou porovnávaných států, kde jde význam Latino obyvatelstva nejlépe poznat.

Dalším takovým případem státu, kde mohou Latinos hrát přímou roli v rozhodování o vítězi prezidentských voleb nejen v rámci státu, ale i na národní úrovni, je Florida, která je bezesporně nejvýznamnějším soutěživým státem ve Spojených státech. Není možné

jednoznačně ji přiřadit blíže k jedné z politických stran. V posledních letech floridští voliči zvolili za vítěze státních závodů jak republikánské, tak demokratické kandidáty. Florida se dlouhodobě vymezuje jako stát, který dokáže vskutku rozhodnout volby a její početná, a také stále rostoucí, Latino skupina a vysoký počet volitelů je perfektní kombinací k projevu politického vlivu Latinos. Ve státě Florida je zajímavým a důležitým aspektem i heterogenita Latino obyvatelstva na základě odlišných národních původů.

Právě různé národní původy Latino podskupin jsou někdy opomínanou záležitostí, která může narušovat předpoklady a generalizace související s latinským volebním chováním. To, že mají Latinos původ v podobné geografické oblasti a jsou zastřešováni pod obecnou menšinovou skupinu, ještě nutně nemusí znamenat, že mají například stejné politické zájmy či preference. Tato skutečnost uvozuje výzkumnou otázku této práce – zda je možné v rámci prezidentských voleb ve Spojených státech vyzorovat rozdíly ve volebním chování Latino voličů právě s ohledem na jejich odlišné národní původy. To se bude práce snažit zjistit skrze komparativní studii dvou vybraných států – Florida a Texas – a pro lepší přehlednost bude důležité vzít v potaz i Latinos napříč všemi americkými státy. Hypotézou práce je, že mezi národními podskupinami Latinos vskutku jsou odlišnosti v rámci volebního chování a komparace poslouží jako způsob jejího potvrzení či vyvrácení. Komparace bude možná díky kombinaci kvalitativních, například charakteristika jednotlivých státních Latino populací a elektorátů nebo třeba přiblížení volebních zájmů cílové skupiny Latinos, i kvantitativních dat, jako například různorodé statistiky Amerického úřadu pro sčítání lidu, statistiky volebních výzkumů, ankety či průzkumy, v neposlední řadě také údaje o počtech volebních registrací. Bude se jednat o deskriptivní práci. Popsány budou demografické údaje o Latino obyvatelstvu obecně i konkrétně na Floridě a v Texasu, přičemž dojde i ke kategorizaci podskupin Latinos s různými národními původy. Ještě předtím samozřejmě bude nutné lépe definovat, co si pod pojmem Latino představit a proč je to důležité. Blíže bude díky několika aspektům přiblížen národní Latino elektorát i ten floridský a texaský. Dojde i na jakousi případovou studii, když budou představeny výsledky prezidentských voleb z roku 2016, které budou obsahovat informace o volební způsobilosti, registraci a účasti Latino voličů, rovněž i jejich stranické tendence. Nakonec dojde ke spojení předešle zjištěných informací ve snaze zodpovědět výzkumnou otázku a pokud možno najít pro tuto odpověď příčiny a vysvětlení. Práce se zároveň pokusí krom zodpovězení výzkumné otázky a verifikace či falsifikace hypotézy,

skrze charakteristiku, komparaci a případovou studii, i doplnit v rámci české akademické sféry informace zde ne příliš snadno dohledatelné.

Těchto cílů se práce pokusí dosáhnout skrze různé knižní zdroje, odborné články, další příspěvky z akademických zdrojů, oficiální zprávy a statistiky organizací, průzkumy think-tanků, články lokálních médií, ale i další internetové zdroje. Ústředními zdroji jsou knižní díla *Latinos: remaking America* (Paez, Suarez Orozco, 2002); *Hispanics in the United States: a demographic, social, and economic history, 1980-2005* (Bergad, Klein, 2010); *Latinos and the 2012 Election: The New Face of the American Voter* (Sanchez, 2015); *The Rise of the Latino Vote: A History* (Francis-Fallon, 2019) nebo *Florida and the 2016 Election of Donald J. Trump* (Binder, Corrigan, 2019). Velmi důležité byly pro práci statistiky Amerického úřadu pro sčítání lidu, volební průzkumy CNN a zejména různé studie a výzkumy Pew Research Center.

1. Latino skupina v USA

1.1. Kdo jsou Latinos?

Latino populace ve Spojených státech je velmi různorodá. Tato heterogenita znamená, že je složité skupinu jednoznačně definovat. Termín Latino je významově velmi nabitý pojem, ukrývá v sobě mnoho podskupin obyvatel Spojených států s hispánským původem. Mimo hranice Spojených států se obyvatelé Latinské Ameriky označují dle příslušných zemí původu, tedy Mexičané, Argentinci, Kolumbijci, Kubánci a další. Americká Latino populace se dá kategorizovat do několika nejvýznamnějších podskupin dle země původu, těmi jsou Mexiko, Portoriko, Kuba, Dominikánská republika a Střední a Jižní Amerika.¹ Typicky je termín Latino vymezen jako označení pro obyvatele Spojených států, kteří pochází ze zemí Latinské Ameriky, nebo z rodin, jež zde mají kořeny.²

Termín Latino je často substituován pojmem Hispánci. V praktickém využití jednotlivé pojmenování nejsou výlučně specifikovány a jejich zaměnitelnost je všeobecně přijatelná. Oficiální záznamy, včetně dokumentů sčítání lidu ve Spojených státech, tradičně užívaly pojem Hispánci, později však byla přidána i varianta Latinos, ta je většinou preferovaná médií. Mimo běžné využití, však mezi výrazy jsou konkrétní rozdíly.

Termínem Hispánci se původně označovali obyvatelé, kteří pocházeli z lokalit, jež si podmanili Španělé, šlo tedy o španělsky mluvící populaci. Konkrétně se jednalo o oblast Kuby, Mexika, Portorika a zemí Jižní a Střední Ameriky. Všem těmto oblastem se říkalo Hispania, odvozeno od římského pojmenování Pyrenejského poloostrova. Hispánci v původním slova smyslu nemá označovat rasu ani etnický původ, ačkoliv v amerických poměrech tomu tak často je, pro zástupce hispánské populace se jedná spíše o kulturní či lingvisticko-etnickou skupinu. Americká vláda poprvé komunitu právoplatně uznala jako minoritní skupinu v 70. letech během prezidentství Richarda Nixona, v druhé polovině 20. století byl také pojem Hispánci zaveden jako oficiální označení konkrétní menšinové skupiny pro účely při sčítání lidu, postupně pak našel využití i v dokumentech osobní identifikace, řidičských průkazech atp. Pokud ve sčítání jedinec zaškrtnl políčko hispánského původu, mohl

¹ PAEZ, Mariela a Marcelo SUAREZ-OROZCO. *Latinos: remaking America* [online]. Berkeley, California: University of California Press, 2002

² CUNCIC, Arlin. What Is the Difference Between Hispanic and Latino? *Verywell Mind* [online]. 22.11.2020

dále upřesnit jaké rasy,³ rasové zastoupení osob s hispánským původem je totiž velmi rozmanité.⁴ Zastřešující termín Hispánc tak vypovídá pouze o původu ze Španělskem kolonizované oblasti, nikoliv o konkrétní rase či etniku.

Pojem Latino naopak původně nesl označení pro obyvatele provincií, jež si podrobili Římané, a míst, kde byl využíván latinský jazyk. Výraz Latino nejprve zahrnoval i původ v místech jako Španělsko, Portugalsko či Itálii.⁵ V moderních dějinách tak nazýváme jen jedince s původem v Latinské Americe, protože její kořeny se vážou právě na Římskou říši. Pojmenování Latino se rozšířilo zejména ke konci 20. století,⁶ v roce 2000 byl vedle označení Hispánc ve formuláři sčítání lidu uveden i pojem Latino,⁷ který časem získal na popularitě.

Postupem času přináší trend zvýšení míry užití výrazu Latino. Pew Research Center a odnož Hispanic Trends svým průzkumem ovšem našla, že pojem Hispánc je ještě stále upřednostňován většinou zástupců této menšiny.⁸ To i přesto, že se k variantě Hispánc mnohdy poutají záporné konotace spojené s kriminalitou či nevzdělaností. Latino je oproti tomu považováno za politicky korektní termín. Prakticky je ale otázka správného označení spíše záležitostí preference samotné hispánské komunity. Kancelář pro správu a rozpočet, jež spadá pod Výkonnou kancelář Prezidenta Spojených států, v jedné ze svých zpráv uvedla, že roli ve využití dvou termínů hrají i regionální odlišnosti. Obyvatele Spojených států, jež žijí východněji upřednostňují označení Hispánci, naopak západněji žijící zástupci využívají více výraz Latino.⁹ Podobně, ve městech je frekventovanější užití Latino a v méně urbanizovaných oblastech převažuje označení Hispánc.¹⁰ Dle průzkumu Pew Research Center je pro většinu

³ AUSTIN, Grace a Damian JOHNSON. Hispanic or Latino: Which is Correct? *Diversity Journal: Profiles in Diversity Journal* [online]. 17.8.2012

⁴ PAEZ, Mariela a Marcelo SUAREZ-OROZCO. *Latinos: remaking America* [online]. Berkeley, California: University of California Press, 2002

⁵ DE LA TORRE, Miguel A., ed. *Hispanic American Religious Cultures* [online]. 1. Greenwood Publishing Group, ABC-CLIO, 2009

⁶ AUSTIN, Grace a Damian JOHNSON. Hispanic or Latino: Which is Correct? *Diversity Journal: Profiles in Diversity Journal* [online]. 17.8.2012

⁷ GRIECO, Elizabeth M. a Rachel C. CASSIDY. *Overview of Race and Hispanic Origin: 2000* [online]. 2.4.2001

⁸ TAYLOR, Paul, Mark H. LOPEZ, Jessica MARTÍNEZ a Gabriel VELASCO. When Labels Don't Fit: Hispanics and Their Views of Identity. *Pew Research Center: Numbers, facts and trends shaping your life* [online]. Washington, D.C., 4.3.2012

⁹ AUSTIN, Grace a Damian JOHNSON. Hispanic or Latino: Which is Correct? *Diversity Journal: Profiles in Diversity Journal* [online]. 17.8.2012

¹⁰ ANWAR, Yasmin. I say Hispanic. You say Latino. How did the whole thing start? *Berkeley News: POLITICS & SOCIETY, RESEARCH* [online]. 29.4.2014

latinských Američanů prvotní preferencí sebeidentifikace skrze konkrétní zemi původu (Kolumbijec, Mexičan atp.) nad generalizované termíny Hispánec a Latino.¹¹

Není pochyb, že u takto vysoce významově rostoucí skupiny by jasně stanovené a rozlišitelné pojmenování bylo vhodné, to je však zatím stále předmětem diskusí. Pro praktické využití i pro účely této práce jsou termíny Hispánec a Latino zaměnitelné, stejně tak jako jejich variace – Latinos, hispánský, latinský atp. A po vzoru Amerického úřadu pro sčítání lidu budou vždy, pokud nebude explicitně zdůrazněna výjimka, charakterizovat obyvatele Spojených států, kteří buď pocházejí z kubánské, mexické, portorikánské, středoamerické nebo jihoamerické kultury, nebo jsou potomky tamějších domorodců.

1.2. Význam Latino voliče

Přítomnost Latino komunity je už velmi dlouho ve Spojených státech normou, má hluboké historické kořeny, zejména od konce mexicko-americké války v polovině 19. století, kdy Spojené státy „pohltily“ značnou část mexického obyvatelstva okolo svých jižních hranic. Během 19. století na území Spojených států, zejména do států Florida a New York, proudili i karibští Hispánci, jmenovitě Kubánci a Portorikánci, jež své domoviny opouštěli na úkor španělského kolonialismu. Vznikající tabákový průmysl na Floridě pak přilákal další kubánské přistěhovalce. V období mezi koncem 19. století a druhou světovou válkou taktéž probíhala významná migrace mexických Hispánců do Spojených států, kteří mířili za prací v zemědělských či hospodářských odvětvích.¹²

Počátek významné proměny americké populace se však datuje až ke konci druhé světové války, kdy bylo americké obyvatelstvo stále s velkou převahou bělošské. Do přelomu tisíciletí se velikost menšinových skupin, především Hispánců, Afroameričanů a Asijských Američanů, vyšplhala na více než čtvrtinu veškeré populace Spojených států. Za posledních dvacet let tento trend růstu minorit ještě posílil, a to dokonce do takové míry, že se předpokládá vyrovnání četnosti bělošského a minoritního obyvatelstva do roku 2050, to uvedla zpráva Amerického úřadu pro sčítání lidu. To je samozřejmě stále pouhý odhad, přesto to ale značí monumentální transformaci uvnitř populace Spojených států, která se projeví na všech aspektech života, včetně toho politického. Nesporně nejvýznamnější role v oblasti

¹¹ TAYLOR, Paul, Mark H. LOPEZ, Jessica MARTÍNEZ a Gabriel VELASCO. When Labels Don't Fit: Hispanics and Their Views of Identity. *Pew Research Center: Numbers, facts and trends shaping your life* [online]. Washington, D.C., 4.3.2012

¹² BERGAD, Laird W. a Herbert S. KLEIN. *Hispanics in the United States: a demographic, social, and economic history, 1980-2005* [online]. Cambridge, New York: Cambridge University Press, 2010

změny populace se přisuzuje dnes už nejčetnější menšinové skupině – hispánské, která na počátku 21. století tvořila s 35 miliony asi 12,5 % americké populace,¹³ nyní jde o 18,5 % část obyvatelstva Spojených států se zastoupením přibližně 60 milionů Latinos.¹⁴ Další odhad Amerického úřadu pro sčítání lidu také uvádí, že do roku 2050 budou Hispánci alespoň čtvrtinovou částí amerického obyvatelstva se zhruba 100 miliony Američanů latinského původu.¹⁵

Příčinami velkého nárůstu hispánského obyvatelstva od konce druhé světové války jsou mimořádný vzestup přistěhovalců v tomto období a také vysoký přirozený přírůstek Latino populace,¹⁶ jelikož je hispánská populace průměrně mladší než zbytek amerického obyvatelstva, má i přirozeně vyšší míru porodnosti.¹⁷ Navíc se od 80. let 20. století přítomnost Hispánských Američanů rozšířila i mimo tradiční oblasti koncentrace, tedy mimo státy při jihozápadní hranici Spojených států, Kalifornii, New York a Floridu, do prakticky všech oblastí Spojených států.¹⁸

Otázka hispánského volebního potenciálu je dlouhodobým tématem na poli vrcholné politiky Spojených států. Už dlouhou dobu věnují, nejen, odborníci pozornost tomu, zda bude Latino komunita, jakožto nejpočetnější minoritní skupina, schopna využít své velikosti ve svůj prospěch tak, aby získala stejně velký vliv právě na výsledek voleb. Existují faktory, jež znásobují pravděpodobnost hispánského zájmu o volby a zapojení do nich. Mezi ty nejvlivnější patří politická strategická mobilizace Latino voličstva, soutěživé volby v oblasti silného osídlení hispánským elektorátem, nebo témata voleb týkající se konkrétních zájmů Latinos, taktéž mohou přispět faktory jako hispánští kandidáti, popřípadě i výrazné hispánské osobnosti uvnitř kampaně nehispanického kandidáta, v neposlední řadě i aktivní zapojení hispánských zvolených úředníků při volbách jiné pozice či kandidáta.¹⁹ Latinos jako specifický volební blok jsou při příležitosti každých amerických voleb, zejména těch prezidentských, jedním z nejprobíranějších témat, přičemž ústředním bodem je tedy jejich potencionální vliv na výsledky voleb.²⁰ Například při prezidentských volbách 2012 byli Hispánci označováni často jako důležitý faktor při zvolení Baracka Obamy, naopak v roce 2016 panoval názor, že poměrně silně anti-imigrační a anti-hispánský postoj Donalda Trumpa

¹³ PAEZ, Mariela a Marcelo SUAREZ-OROZCO. *Latinos: remaking America* [online]. Berkeley, California: University of California Press, 2002

¹⁴ Census Hispanic Origin and Race Distribution of the Population by Sex and Generation: 2019. In: *United States Census Bureau* [online]. 2019

¹⁵ PAEZ, Mariela a Marcelo SUAREZ-OROZCO. *Latinos: remaking America* [online]. Berkeley, California: University of California Press, 2002

mohl ohrozit jeho šance na vítězství.²¹ Pokaždé v souvislosti s tímto tématem padají odhady, zda už tentokrát konečně dokážou využít plnou kapacitu vlastního potenciálu, či zda budou i nadále „spícím obrem“ americké politiky.²² Hispánští Američané čelí, právě kvůli těmto hypotézám o síle jejich politického vlivu, již dlouhé desítky let ze strany veřejnosti, médií, aktivistů a aktérů z politických řad obrovským očekáváním. Síla Latino populace je přisuzována primárně markantní velikosti této skupiny, ta má mít moc se skutečně podílet na rozhodnutí volebních výsledků či konkrétních domácích politik Spojených států. Jde o koncept „demografie jako politický osud,“ tedy že výrazná čísla populační skupiny předurčují její politickou moc, díky tomu lze spolehlivě říct, že Latino obyvatelstvo bude ještě dlouho do budoucna středobodem politického zájmu.²³

Kromě své velikosti je hispánská skupina pro aktéry z politické sféry zajímavá i svou nevymezeností. Latino komunity například tradičně nemají zcela stabilně určené stranické preference. Odhady v tomto hledisku sice vyzdvihují tendenci hispánských voličů přiklánět se k volbě demokratických kandidátů, velká část Latinos sama sebe ovšem stále kategorizuje jako nezávislé, bez stranické příslušnosti, nebo s nejasnými politickými preferencemi. Když už favorizují jednu ze dvou hlavních amerických stran, často to nebývá naprosto pevné přidružení. O ne zcela definovaných stranických preferenčních zájmech svědčí třeba kolísající výsledky hispánského elektorátu při prezidentských volbách v minulosti, kdy standardně těžila z podpory Latinos spíše Demokratická strana, v roce 2004 se ale podle odhadů republikánskému kandidátu Georgi W. Bushovi podařilo utržit dokonce víc než 40 %

¹⁶ BERGAD, Laird W. a Herbert S. KLEIN. *Hispanics in the United States: a demographic, social, and economic history, 1980-2005* [online]. Cambridge, New York: Cambridge University Press, 2010

¹⁷ ABRAJANO, Marisa A. *Campaigning to the New American Electorate: Advertising to Latino Voters* [online]. Stanford, California: Stanford University Press, 2010

¹⁸ BERGAD, Laird W. a Herbert S. KLEIN. *Hispanics in the United States: a demographic, social, and economic history, 1980-2005* [online]. Cambridge, New York: Cambridge University Press, 2010

¹⁹ BARRETO, Matt A., Luis R. FRAGA, Sylvia MANZANO, Valerie MARTINEZ-EBERS a Gary M. SEGURA. "Should They Dance with the One Who Brung 'em?": Latinos and the 2008 presidential election. *PS: Political Science and Politics* [online]. American Political Science Association, 2008, October 2008

²⁰ SANCHEZ, Gabriel R. *Latinos and the 2012 Election: The New Face of the American Voter* [online]. Michigan: Michigan State University Press, 2015

²¹ FRANCIS-FALLON, Benjamin. *The Rise of the Latino Vote: A History* [online]. Cambridge, Massachusetts: Harvard University Press, 2019

²² SANCHEZ, Gabriel R. *Latinos and the 2012 Election: The New Face of the American Voter* [online]. Michigan: Michigan State University Press, 2015

²³ FRANCIS-FALLON, Benjamin. *The Rise of the Latino Vote: A History* [online]. Cambridge, Massachusetts: Harvard University Press, 2019

hispánského hlasu, což bylo poprvé, kdy pro Republikánskou stranu ve volbách hlasovalo tolik Latinos.

Silná hispánská koncentrace ve velkých státech s vysokými počty volitelů Electoral College a v takzvaných swing states, tedy ve velmi soutěživých státech, kde o výsledcích voleb mnohdy rozhodují jen nevelké rozdíly, je dalším faktorem, který z Latinos dělá vlivnou voličskou skupinu. Ve státech Texas, Kalifornie, Florida, New York a Illinois, což jsou právě státy s nejvyššími počty volitelských hlasů, se vždy pohybuje podíl hispánského obyvatelstva v rozmezí 17-40 % veškeré populace státu. Součet volitelů všech pěti států výrazně převyšuje polovinu nutných hlasů pro vítězství kandidáta v prezidentských volbách. I ve vysoce soutěživých státech jako Arizona, Colorado, Nové Mexiko a Nevada sídlí významná část hispánské populace. Rovněž v jižně položených státech, jako je zejména Texas, stoupá důležitost Latino hlasu, neboť právě v těchto státech roste četnost hispánské komunity velmi rapidně.

Hispanci jsou jako volební blok odlišní od ostatních skupin hned v několika ohledech. Jelikož se značný podíl Latino populace narodil nebo dokonce část svého života prožil mimo Spojené státy, může být negativně ovlivněna jejich obecná znalost amerického politického světa a může pro ně být obtížné mít náležitý přehled o politickém dění. Pojmy jako demokraté, republikáni, liberálové či konzervativci, jež jsou pro politický systém Spojených států zcela příznačné, nemusí mezi hispánským obyvatelstvem příliš rezonovat, neboť pro ně v podstatě termíny nemají konkrétní význam, nebo je vnímají jinak než původní obyvatelstvo. Tento efekt se může potažmo přenášet také na děti přistěhovalých Hispanců, které se typicky seznamují s politickým děním primárně přes své rodiče. Latino skupiny se rovněž týkají často rozdílné socioekonomické vzorce než je tomu u zbytku americké populace, statisticky bývají chudší a méně vzdělaní než celková populace Spojených států. Právě znalost politiky a socioekonomické předpoklady mnohdy korelují s mírou politické participace, je tedy zřejmé, že v tomto ohledu dochází u hispánského obyvatelstva k určitému znevýhodnění, v jehož důsledku bývá míra jejich participace spíše nižší než u zbytku tamní populace. Čím déle jsou však Latinos integrováni do života ve Spojených státech, tím více probíhá i zapojení do života politického. Tedy vedle rostoucí četnosti, i rostoucí zájem postupně zvyšuje hispánský vliv na politické dění a význam tzv. Latino vote. Díky všem těmto a dalším předpokladům je Latino

volič pro kandidáty a politické strany jedním z nejatraktivnějších cílů, jakýmsi zlatým dolem, skrze nějž usilují o posílení svých příslušných voličských základů.²⁴

Ve snaze mobilizovat Latino komunity a vzbudit nebo posílit její zájem podílet se na politickém dění je ovšem důležité nevnímat ji jako jednu stejnorodou skupinu. Termíny Latino nebo Hispánci by měly v tomto ohledu sloužit spíše pouze jako zastřešující označení minoritní skupiny, nikoliv jako její definiční vlastnost. Hispánská populace je ve skutečnosti velmi rozmanitá a je složena z velkého počtu odlišných národních skupin, právě národní původ bývá mezi Hispánci význačným sebe-identifikátorem. Tyto skupiny mohou mít odlišné důvody a odlišný časový rámec přistěhovalectví, odlišné socioekonomické pozadí, nebo i hodnoty a názory. Samozřejmě však lze najít i sdílené znaky, například společný jazyk a korespondující náboženské vyznání.²⁵ I tak by se měl klást důklad na heterogenitu hispánského obyvatelstva, to se přirozeně vztahuje na kampaně a mobilizační akce politických aktérů, kteří s tím ale mívají občas potíže a dostatečně cílovou skupinu neodlišují.²⁶

1.3. Rozdělení Latino skupin ve Spojených státech dle národního původu

Latinskoamerická populace v USA se díky odlišným národním původům stala o mnoho rozmanitější oproti jejímu složení před pár desetiletími. Nejpočetnější skupinu stále tvoří Mexičané, ti tak silně ovlivňují všeobecná data týkající se například demografického chování Latino obyvatel. V důsledku jejich početní převahy je veřejností nesprávně tvořen jakýsi univerzální obrázek hispánsko-amerických obyvatel, jehož vzorem jsou hlavně zástupci mexické národní skupiny.²⁷ Diferenciace národních skupin je důležitá, neboť krom demografických rozdílů jsou mezi jednotlivými podskupinami i kulturní a hodnotové rozdíly - například kubánští Hispánci se konkrétně v tomto ohledu od Hispánců s původem v Mexiku či Portoriku výrazně liší, což ve výsledku může ovlivnit i jejich politické chování. Samotní členové národních skupin se povětšinou identifikují na základě národního původu a jen

²⁴ ABRAJANO, Marisa A. *Campaigning to the New American Electorate: Advertising to Latino Voters* [online]. Stanford, California: Stanford University Press, 2010

²⁵ BERGAD, Laird W. a Herbert S. KLEIN. *Hispanics in the United States: a demographic, social, and economic history, 1980-2005* [online]. Cambridge, New York: Cambridge University Press, 2010

²⁶ ABRAJANO, Marisa A. *Campaigning to the New American Electorate: Advertising to Latino Voters* [online]. Stanford, California: Stanford University Press, 2010

²⁷ TIENDA, Marta a Faith MITCHELL, ed. *Hispanics and the Future of America* [online]. Washington, D.C.: National Academies Press (US), 2006

minimum se jich považuje za pan-etnickou skupinu.²⁸ Novodobější vlna imigrace z Latinské Ameriky do Spojených států přinesla mnoho odlišných národních skupin. Vedle Mexičanů, Kubánců a Portoričanů se tak latinskoamerická menšinová skupina rozrostla o více jedinců s kořeny v Dominikánské republice, Venezuele, Guatemale²⁹ a dalších zemích Střední i Jižní Ameriky.

Americký úřad pro sčítání lidu v rámci každoročních statistik rozlišuje několik nejpočetnějších podskupin latinských obyvatel Spojených států, těmi jsou Mexičané, Portorikánci, Kubánci, Středoameričané, Jihoameričané a ostatní zástupci hispánského původu. Tyto skupiny se od sebe liší nejen rozdílnými kulturami, ale i regionálním rozmístěním nebo třeba věkovou strukturou.³⁰ Se zaměřením na stát Floridy a Texasu budou hrát nejdůležitější roli tři národní skupiny – kubánská, mexická a portorikánská. Ostatní skupiny v konkrétních státech nemají tak početné zastoupení.

Američtí Kubánci, kteří více než dvěma miliony obyvatel tvoří přibližně 4 % latinskoamerických rezidentů, jsou typicky starší než ostatní hispánské národní skupiny. Příslušníků kubánské kultury ve věku nad 55 let je například přibližně dvakrát tolik než mexických vrstevníků.³¹ Téměř polovina Amerických Kubánců byla narozena na území Spojených států, zhruba čtvrtina Kubánců nemá americké občanství, nemohou tím pádem volit.³² Netytickou charakteristikou mezi Latino skupinami se Kubánci pyšní v geografickém rozmístění po území Spojených států, tradičně se totiž drží převážně jedné oblasti, tou je jihovýchodní pobřeží, zejména okolí jižní Floridy. Nejvíce Kubánců se usadilo v metropolitní oblasti okolo města Miami.³³

Američtí obyvatelé mexického původu jsou, jak již bylo zmíněno, nejpočetnější Latino národní skupinou. Ve Spojených státech je jich okolo 37 milionů, tvoří tak více než 62 %

²⁸ DOMINGUEZ, Jorge I. Do "Latinos" Exist? *Contemporary Sociology* [online]. American Sociological Association, May 1994

²⁹ NOE-BUSTAMANTE, Luis. Key facts about U.S. Hispanics and their diverse heritage. *Pew Research Center: Numbers, facts and trends shaping your life* [online]. Washington, D.C., 16.10.2019

³⁰ TIENDA, Marta a Faith MITCHELL, ed. *Hispanics and the Future of America* [online]. Washington, D.C.: National Academies Press (US), 2006

³¹ Census Population by Sex, Age, and Hispanic Origin Type: 2019. In: *United States Census Bureau* [online]. 2019

³² NOE-BUSTAMANTE, Luis. Key facts about U.S. Hispanics and their diverse heritage. *Pew Research Center: Numbers, facts and trends shaping your life* [online]. Washington, D.C., 16.10.2019

³³ NOE-BUSTAMANTE, Luis, Antonio FLORES a Sono SHAH. Facts on Hispanics of Cuban origin in the United States, 2017. *Pew Research Center: Numbers, facts and trends shaping your life* [online]. Washington, D.C., 16.9.2019

amerických Hispánců. Mexičtí Američané jsou, naopak od Kubánců, výrazně mladší než ostatní latinské minority,³⁴ které jsou už tak v průměru mladší než ostatní rezidenti Spojených států.³⁵ Zhruba dvě třetiny mexických Hispánců se narodily ve Spojených státech a mírně přes pětinu Mexičanů ve Spojených státech nemá americké státní občanství.³⁶ Tato menšinová skupina má větší rozptýl po americkém území, většina je však koncentrována ve státech při jižní hranici Spojených států, především Kalifornie, Texas a Arizona.³⁷

Portorikánci žijící ve Spojených státech tvoří s více než 5 miliony přibližně 9 % Latino menšiny. Téměř třetina Portorikánců, kteří jsou nyní rezidenti 50 amerických států či D.C., byli narozeni v Portoriku. Nejvíce portorikánských obyvatel Spojených států nachází domov ve státech Florida, New York a o něco méně ve státě New Jersey.³⁸

Podobně jako Portorikánci, Hispánci s kořeny ve Střední Americe pokrývají zhruba 9% skupiny, je jich ve Spojených státech přes 5,5 milionu.³⁹ Poměrně velká část Středoameričanů nemá americké státní občanství, je tomu tak u přibližně 40 % etnické skupiny.⁴⁰ Středoamerická Latino populace pochází zejména ze Salvadoru, Guatemaly a Hondurasu, v menších číslech je pak zastoupena Nicaragua, Panama i Kostarika a Belize.⁴¹ Středoameričtí Hispánci se koncentrují předně v Kalifornii, pak také v Texasu a na Floridě.⁴²

Ve Spojených státech žijí bezmála 4 miliony Jihoameričanů, to je přibližně 6,5 % Latino minority.⁴³ Dle věkového mediánu jsou příslušníci této podskupiny spíše starší než je Latino

³⁴ Census Population by Sex, Age, and Hispanic Origin Type: 2019. In: *United States Census Bureau* [online]. 2019

³⁵ Census Population by Sex, Age, Hispanic Origin, and Race: 2019. In: *United States Census Bureau* [online]. 2019

³⁶ Census Nativity and Citizenship Status by Sex and Hispanic Origin Type: 2019. In: *United States Census Bureau* [online]. 2019

³⁷ NOE-BUSTAMANTE, Luis, Antonio FLORES a Sono SHAH. Facts on Hispanics of Mexican origin in the United States, 2017. *Pew Research Center: Numbers, facts and trends shaping your life* [online]. Washington, D.C., 16.9.2019

³⁸ NOE-BUSTAMANTE, Luis, Antonio FLORES a Sono SHAH. Facts on Hispanics of Puerto Rican origin in the United States, 2017. *Pew Research Center: Numbers, facts and trends shaping your life* [online]. Washington, D.C., 16.9.2019

³⁹ Census Population by Sex, Age, and Hispanic Origin Type: 2019. In: *United States Census Bureau* [online]. 2019

⁴⁰ Census Nativity and Citizenship Status by Sex and Hispanic Origin Type: 2019. In: *United States Census Bureau* [online]. 2019

⁴¹ NOE-BUSTAMANTE, Luis. Key facts about U.S. Hispanics and their diverse heritage. *Pew Research Center: Numbers, facts and trends shaping your life* [online]. Washington, D.C., 16.10.2019

⁴² O'CONNOR, Allison, Jeanne BATALOVA a Jessica BOLTER. Central American Immigrants in the United States. *Migration Policy Institute* [online]. 15.8.2019

⁴³ Census Population by Sex, Age, and Hispanic Origin Type: 2019. In: *United States Census Bureau* [online]. 2019, 2019

populace obecně.⁴⁴ Skoro třetina jihoamerických Latinů nejsou držiteli amerického občanství.⁴⁵ Většina Jihoameričanů ve Spojených státech trasuje původ do Kolumbie, Ekvádoru, Peru, Venezuely, Brazílie či Argentiny. Sídli ve státech New York, New Jersey a Florida.⁴⁶

1.4. Demografie Latino populace

O Latino populaci lze tvrdit, že patří mezi nejstarší obyvatelstvo amerického území, neboť předci dnešní Latino skupiny obývali jeho jihovýchodní oblasti dávno předtím, než Spojené státy vůbec existovaly. Zároveň je ale tato minoritní skupina jednou z nejnovějších rezidentů země.⁴⁷ Zhruba třetina Hispánců, tedy více než 20 milionů, se nenarodila ve Spojených státech.⁴⁸ Za poslední tři desetiletí se dle sčítání lidu čísla hispánských obyvatel v USA zvýšily o bezmála 170 % z více než 22 milionů v roce 1990 na zhruba 60 milionů v roce 2019.⁴⁹ Hispánci tvoří přibližně 18,5 % veškeré americké populace⁵⁰ a jsou tak nejpočetnější menšinovou skupinou ve Spojených státech. Současně se jedná o druhou, v závěsu na Asijské Američany, nejrychleji rostoucí minoritní skupinu ve Spojených.⁵¹ Je tomu tak zejména vysokou mírou přirozené reprodukce hispánské minority a nepřetržitým přistěhovalectvím z příslušných zemí původu. Imigrace do USA je tažena především nepříznivou ekonomickou situací zemí Střední a Jižní Ameriky. Přirozená reprodukce a porodnost je u Hispánců dlouhodobě vyšší než u ostatních skupin obyvatel Spojených států, bez příspěvku Latino skupiny by celkové reprodukční míry Spojených států dokonce mohly spadnout do

⁴⁴ NOE-BUSTAMANTE, Luis. Key facts about U.S. Hispanics and their diverse heritage. *Pew Research Center: Numbers, facts and trends shaping your life* [online]. Washington, D.C., 16.10.2019

⁴⁵ Census Nativity and Citizenship Status by Sex and Hispanic Origin Type: 2019. In: *United States Census Bureau* [online]. 2019

⁴⁶ O'CONNOR, Allison, Jeanne BATALOVA a Jessica BOLTER. Central American Immigrants in the United States. *Migration Policy Institute* [online]. 15.8.2019

⁴⁷ PAEZ, Mariela a Marcelo SUAREZ-OROZCO. *Latinos: remaking America* [online]. Berkeley, California: University of California Press, 2002

⁴⁸ Census Nativity and Citizenship Status by Sex and Hispanic Origin Type: 2019. In: *United States Census Bureau* [online]. 2019

⁴⁹ Census Difference in Population by Race and Hispanic or Latino Origin, for the United States: 1990 to 2000. In: *United States Census Bureau* [online]. PHC-T-1. 2001; Census Population by Sex, Age, Hispanic Origin, and Race: 2019. In: *United States Census Bureau* [online]. 2019

⁵⁰ Census Hispanic Origin and Race Distribution of the Population by Sex and Generation: 2019. In: *United States Census Bureau* [online]. 2019

⁵¹ NOE-BUSTAMANTE, Luis, Jens M. KROGSTAD a Mark H. LOPEZ. U.S. Hispanic population surpassed 60 million in 2019, but growth has slowed. *Pew Research Center: Numbers, facts and trends shaping your life* [online]. Washington, D.C., 7.7.2020

negativních hodnot, tak jako tomu nastalo u některých evropských zemí.⁵² Díky vysoké plodnosti a migraci osob v mladém produktivním věku je Latino populace Spojených států poměrně mladá, to je obzvláště zjevné, pokud jsou data porovnány s věkovou strukturou nehispánské europoidní populace.

Latino obyvatelstvo lze typicky najít v nejvyšší koncentraci podél jižní hranice s Mexikem, na severovýchodě a v oblasti jihovýchodního pobřeží, obzvláště ve státě Florida. Jihozápadní oblasti Spojených států, kam se soustředí velká část mexických Hispánců, byly původně mexickým územím, před podstoupením Spojeným státům v 19. století. Nejčastějšími vstupními státy, zejména pro přistěhovalce z Mexika a Střední Ameriky, jsou tradičně Kalifornie a Texas. New York, New Jersey a Florida jsou pak hlavní destinace pro Jihoameričany a karibské Hispánce. I přesto, že dochází k čím dál většímu rozptylu hispánské komunity po území Spojených států,⁵³ více než tři pětiny Latino obyvatelstva stále sídlí v těchto pěti státech.⁵⁴ Významnými státy jsou pro Hispánce i Illinois, Arizona či Nové Mexiko.

K většímu rozptylu nedošlo u všech skupin Hispánců. Kubánci nadále soustřeďují svou přítomnost prakticky exkluzivně na Floridě, oproti Mexičanům, Portorikáncům a dalším středoamerickým a jihoamerickým Latino komunitám, kteří se posouvají i daleko od jejich tradičních oblastí koncentrace. Kromě většího geografického rozptylu došlo časem i k diverzifikaci hispánského obyvatelstva na základě národních původů.

Socioekonomické podmínky jsou pro obyvatele hispánského původu často horší než u jiných etnických či rasových skupin. Lze říct, že příjmy Latino domácností bývají výrazně nižší než příjmy domácností zbytku americké populace. Podobně, i míra růstu ekonomických podmínek bývá pro obyvatele Spojených států s hispánským původem o něco nižší než u ostatních skupin. Poměrně viditelné rozdíly lze najít při porovnání příjmů Latino komunit s odlišnými národními původy. V roce 2005 byl medián příjmů kolumbijských, kubánských, peruánských či ekvádorských domácností značně vyšší než medián příjmů hispánských domácností obecně, naopak nejnižší medián patřil mexickým a dominikánským domácnostem. Vlivným faktorem při určení socioekonomických podmínek u Latino obyvatelstva je také rozdíl mezi

⁵² BERGAD, Laird W. a Herbert S. KLEIN. *Hispanics in the United States: a demographic, social, and economic history, 1980-2005* [online]. Cambridge, New York: Cambridge University Press, 2010

⁵³ TIENDA, Marta a Faith MITCHELL, ed. *Hispanics and the Future of America* [online]. Washington, D.C.: National Academies Press (US), 2006

⁵⁴ Hispanic Population By State 2021. *World Population Review* [online]. 2021

Hispanci narození na území Spojených států, či mimo něj. Přistěhovalci, tedy nynější rezidenti narození mimo Spojené státy, mívají typicky nižší příjmy než jejich protějšky, a i v tomto případě hraje roli národní původ. Nejmenší rozdíly mezi příjmy domácností přistěhovalců a rozených Američanů hispánského původu byly v minulosti nalezeny u skupiny s mexickým původem, naopak největší rozdíl byl zjištěn u komunit s původem kubánským, kde byl medián příjmů přistěhovaleckých kubánských domácností v roce 2005 jen na úrovni zhruba tří pětín mediánu těch narozených ve Spojených státech.

Latino obyvatelstvo má konzistentně nižší výsledky v oblasti dosaženého vzdělání než ostatní etnické či rasové skupiny, a to i přes posupný trend hispánského nárůstu zájmu o vzdělávání. Hispanci mívají nejnižší procento jedinců s dokončeným vysokoškolským studiem, zároveň jsou na vrcholu žebříčku obyvatelstva bez ukončeného středního vzdělání. I tady se ovšem vyskytují rozdíly ve výsledcích uvnitř Latino skupiny na úkor národních původů. Tento fakt lze generalizovat takto – Hispanci s původem v Salvadoru či Mexiku jsou méně pravděpodobně úspěšnými absolventy středních škol i vysokých škol než kolumbijští, peruánští a kubánští Hispanci, u nichž se četnost řádných absolventů rovná bělošskému obyvatelstvu.⁵⁵ Odlišné výsledky mohou opět být nalezeny i u hispánských skupin narozených ve Spojených státech na jedné straně a přistěhovalců na straně druhé, zde platí, že přistěhovalci mívají obecně nižší dosažené vzdělání.⁵⁶

1.5. Latinos na Floridě

Florida je pro Latino komunitu jedním z nejpobulárnějších amerických států k usazení, více Hispanců žije pouze ve státech Kalifornie a Texas. Mezi státy s významnou Latino přítomností, představují Hispanci větší podíl státní populace jenom v Novém Mexiku, Kalifornii, Texasu a Arizoně.⁵⁷ Latino populace zde tvoří přibližně čtvrtinu veškerého Floridského obyvatelstva s více než 5,5 miliony Hispanců.⁵⁸ Podobně jako všude ve Spojených státech, i na Floridě postupně přítomnost Latino skupin roste čím dál tím více,

⁵⁵ BERGAD, Laird W. a Herbert S. KLEIN. *Hispanics in the United States: a demographic, social, and economic history, 1980-2005* [online]. Cambridge, New York: Cambridge University Press, 2010

⁵⁶ Educational attainment of Hispanic population in the U.S., 2017. *Pew Research Center: Numbers, facts and trends shaping your life* [online]. Washington, D.C., 16.9.2019

⁵⁷ Latinos in Central Florida: The Growing Hispanic Presence in the Sunshine State. In: *Hispanic Federation* [online]. 2016

⁵⁸ QuickFacts: US Census Bureau. In: *United States Census Bureau* [online]

experti dokonce očekávají, že během příštích 20 let může tamější hispánská populace vzrůst až na více než třetinu celkového floridského obyvatelstva.⁵⁹

Kubánci, jež na Floridě mezi hispánskými národními skupinami nadále převládají, sem proudili od počátku 19. století, později zejména kvůli nestabilním a nepokojným revolučním událostem na domácí Kubě. Tak se stala Florida státem s nejsilnější kubánskou přítomností ve Spojených státech,⁶⁰ koncentrují se zejména v oblasti Miami-Dade, která je geograficky velmi blízko samotné Kubě.⁶¹ Postupem času však v tomto slunečném prostředí našla oblibu i velmi četná skupina Portoričanů, jejichž čísla se zde mezi roky 2000 a 2010 zvýšily o 76 % a v posledních letech se velmi přiblížily k počtům místních Kubánců, do budoucna je dokonce nejpravděpodobněji zcela předčí, neboť ačkoliv se i kubánská populace na Floridě stále zvětšuje, její růst probíhá pomaleji než u populace Portoričanů. Velký příliv Portoričanů na Floridu je obvykle důsledkem ne zcela příznivých ekonomických okolností v Portoriku a poměrně krátkou vzdáleností mezi těmito dvěma lokacemi. Na rozdíl od téměř výhradně jižně položeného usazení Kubánců, Portoričané se nejvíce koncentrují jak v jižních oblastech Floridy, tak v těch centrálních.⁶² Krom Kubánců a Portoričanů na Floridě žijí i o něco méně početné Latino komunity, například Mexičané.

Hispanští obyvatelé Floridy jsou typicky občany Spojených států, jen menšina pak státní občanství nemá. Přibližně tříčtvrtinová většina Hispánců žijících ve státě Florida se narodila mimo území Spojených států, to je obecně vyšší poměr než v ostatních jižně položených státech USA, více než polovina Latino přistěhovalců na Floridě nadále považuje za svou vlast spíše zemi jejich původu než samotné Spojené státy, nehledě na délku zdejšího pobytu, a pro patrnou část z nich je reálná i představa eventuálního návratu do rodné země.⁶³

Největší koncentrace Latino skupin na Floridě probíhá zpravidla v jejích jižních oblastech, pak také v centrálních částech, v mnoha případech jižněji žijící Hispánci tvoří majoritu oproti nehispanským bělochům, Afroameričanům a ostatním skupinám. Ve většině ostatních

⁵⁹ VOGEL, Mike. Florida's Hispanic population boom: THE FACE OF FLORIDA. *Florida Trend: Florida's Business Authority* [online]. 26.8.2020

⁶⁰ Latinos in Central Florida: The Growing Hispanic Presence in the Sunshine State. In: *Hispanic Federation* [online]. 2016

⁶¹ Florida Ethnic Groups. *Study.com* [online]

⁶² Latinos in Central Florida: The Growing Hispanic Presence in the Sunshine State. In: *Hispanic Federation* [online]. 2016

⁶³ Latinos in California, Texas, New York, Florida and New Jersey. *Pew Research Center: Numbers, facts and trends shaping your life* [online]. Washington, D.C., 19.3.2004

floridských metropolitních oblastech a územích však neplatí stejné demografické vzorce a je tu Latino populace obecně o poznání méně.⁶⁴

Hispánská populace se obzvláště vyznačuje svým charakteristickým mládím, jinak tomu není ani na Floridě. Ačkoliv je celkově Florida už notorickým domovem pro velké množství lidí důchodového věku⁶⁵ a po Maine je státem s druhým nejvyšším počtem obyvatel ve věku nad 65 let,⁶⁶ poměrně mladé Latino komunity situaci balancují. Hispánští Američané například v oblastech Miami, Tampa nebo Orlando jsou oproti nehispánskému obyvatelstvu skrze Floridu výrazně mladší. Ženy jsou na Floridě, podobně jako v celých Spojených státech, o něco více početněji zastoupeny, u Latino obyvatel je tomu rovněž tak, ovšem ještě s výraznějšími číselnými rozdíly.

Příjmy Latino obyvatelstva bývají ve Spojených státech diametrálně nižší než příjmy nehispánských skupin populace, toto finanční zaostání lze patrně zdůvodnit zejména tím, že Hispánci velmi často pracují na málo placených pozicích či obecně v nízkopříjmových sektorech zaměstnání. Skrze celou Floridu, je větší poměr Latino Američanů zaměstnán jako tzv. modré límečky, tedy povolání patřící k dělnické třídě, než je celkový státní poměr takto zaměstnaných osob. Na jižně položených místech Floridy jako je Miami nebo West Palm Beach sice více Hispánců pracuje v úřednických zaměstnáních než v dělnických, ve střední Floridě tomu ovšem bývá právě naopak. V oblasti Miami, kde žije mnoho Kubánců, mají Hispánci zpravidla vyšší příjmy než Hispánci žijící na rozdílných územích Floridy.

Co se týče vzdělání Latino komunity, situace ve Spojených státech se plynně zlepšuje, více Hispánců dokončuje střední školu a více jich i pokračuje za vyšším vzděláním. Jinak tomu není ani na Floridě. Avšak i přes tyto posuny jsou vzdělávací výsledky Latino obyvatelstva povětšinou nižší než ty, jež patří nehispánské populaci. Mezi floridskými Hispánci je zpravidla větší počet osob se středním nebo nižším dokončeným vzděláním a nižší počet vysokoškolských absolventů než je celkový státní průměr.⁶⁷

⁶⁴ VOGEL, Mike. Florida's Hispanic population boom: THE FACE OF FLORIDA. *Florida Trend: Florida's Business Authority* [online]. 26.8.2020

⁶⁵ Latinos in Central Florida: The Growing Hispanic Presence in the Sunshine State. In: *Hispanic Federation* [online]. 2016

⁶⁶ These are the States with the Oldest Population (2020) - *Insurify*. *Official Site: Compare Insurance Quotes with Insurify* [online]

⁶⁷ Latinos in Central Florida: The Growing Hispanic Presence in the Sunshine State. In: *Hispanic Federation* [online]. 2016

1.6. Latinos v Texasu

Texas je notoricky známým místem usazení Latino komunit, v této kategorii je to americký stát s druhou nejpočetnější hispánskou skupinou. V jižanském Texasu sídlí podle amerického cenzu z roku 2019 více než 11,5 milionu obyvatel hispánského původu. Po státě Nové Mexiko je Texas taky druhým státem s nejvyšší koncentrací Latino rezidentů, tedy přibližně 40 % texaského obyvatelstva je hispánského původu. Mezi odborníky se předpokládá, že Hispánci budou již v blízké budoucnosti nejpočetnější populační skupinou v Texasu vůbec, momentálně ještě drží druhou příčku za nehispánskými bělochy. Růst těchto dvou skupin v Texasu se však liší, zatímco růst Latino skupiny je, ačkoliv ne tolik jako v minulosti, velmi vysoký, růst nehispánských bělochů za všemi ostatními populačními skupinami poměrně výrazně zaostává.⁶⁸ Tato čísla Latino komunity v současnosti nadále rostou, a to i díky sdílené hranici Texasu a Mexika. Svoji přítomnost na území Texasu mohou obyvatelé hispánského, konkrétně mexického, původu vysledovat až do období po Španělském dobytí Mexika v první polovině 16. století. Postupný příliv Latino obyvatel z Mexika do Texasu by zapříčiněn zejména vidinou větší ekonomické prosperity, hlavně v 19. století bylo příčinou hledání práce v tomto státě v oblasti zemědělství, nebo také útěk před konflikty na domácím území.⁶⁹

Dvě příčiny vysokého růstu Latino komunity ve Spojených státech jsou vysoká porodnost této skupiny a imigrace. Současné je ale porodnost silnějším determinantem růstu a tento směr by měl podle odhadů pokračovat i do budoucna, kdy by mohl hispánský přirozený přírůstek přesáhnout imigraci až o 40 %. Díky těmto determinantům například mezi lety 2000 a 2010 vzrostl počet Hispánců v Texasu o bezmála 42 %. Velký vliv na populační růst však stále drží i přistěhovalectví. Součástí toho je i tzv. neoprávněné přistěhovalectví – tedy cizí rezidenti na území Spojených států bez patřičné právní dokumentace umožňující právě tam pobývat. Nejvýznamnější část neoprávněných hispánských migrantů tvoří přistěhovaletci mexického původu, a to jak konkrétně v Texasu, tak po celém území Spojených států. Stát Texas je pak jedním z nejpobulárnějších cílů ilegální imigrace.⁷⁰

⁶⁸ URA, Alexa a Anna NOVAK. Texas' Hispanic population grew by 2 million in the past decade, on pace to be largest share of state by 2021. *The Texas Tribune* [online]. 25.6.2020

⁶⁹ DE LEÓN, Arnoldo. Mexican Americans. *Texas State Historical Association: Handbook of Texas Online* [online]. Texas State Historical Association, 1976, revised 3.12.2020

⁷⁰ HERNANDEZ, Jack, John R. SLATE a Sheila A. JOYNER. Demographic Changes of Hispanic Populations and Hispanic Student Enrollment in Texas Community Colleges: A Literature Review. In: *Education Leadership Review of Doctoral Research: National Council of Professors of Educational Administration* [online]. Vol.2 no.1. Texas: Sam Houston State University, March 2015

Hispanci s mexickým původem jsou zdaleka nejpočetnější národní Latino skupinou, která v Texasu pobývá. Podle výzkumu z roku 2014 od Pew Research Center byla mexická národní převaha oproti ostatním Latino skupinám v příslušném období až osmdesáti-sedmi-procentní.⁷¹ Ačkoliv toto číslo dnes bude pravděpodobně jiné, stále je možné se spolehnout na silnou majoritu Hispaniců s mexickým původem v Texasu. Výrazně méně prominentní je pak přítomnost Středoameričanů, zejména Salvadorců.⁷² Podobně jako tomu bývá u Mexičanů, i Salvořané do Texasu míří především za cílem polepšení si ekonomicky, motivací jsou potažmo také lepší příležitosti v rámci zaměstnání či vzdělání. Také občanský konflikt v jejich rodné domovině donutil mnoho z nich vyhledat útočiště v Texasu.⁷³

Oproti dalším státům se méně Hispaniců v Texasu narodilo mimo hranice Spojených států. Z těch, jež se narodili mimo území Spojených států, se jen menšina plánuje v budoucnu vrátit do země původu. Avšak díky výhodné pozici Texasu při hranicích s Mexikem, se velký počet právě těchto přistěhovalců vrátil do domoviny alespoň na návštěvu. Majorita Hispaniců v Texasu se hlásí k americkému státnímu občanství.⁷⁴

Navzdory rostoucímu počtu Hispaniců skrze celý stát Texas, nejvíce jich žije v těch oblastech, jež jsou nejpočetnějších na obyvatele, těmi jsou Harris County, Dallas County, Travis County, Tarrant County a Bexar County. Mnoho Hispaniců tak sídlí blízko texaských největších měst jako jsou Dallas, Austin, Houston nebo San Antonio. Město s největším počtem hispánských obyvatel je pak Houston, kde jich sídlí více než milion. Populační vzorce v těchto oblastech ukazují propastný rozdíl růstu hispánského obyvatelstva na jedné straně a bělošského na straně druhé.⁷⁵ Ačkoliv nejvyšší počty Hispaniců žijí v oblasti těch nejlidnatějších texaských měst, jak již bylo zmíněno, oblasti s největší koncentrací hispánského obyvatelstva jsou přirozeně ty, které leží při hranicích Texasu a Mexika, konkrétně jde například o města Laredo, Brownsville, El Paso či McAllen, kde je drtivá většina populace Latino původu.⁷⁶

⁷¹ Demographic and Economic Profiles of Hispanics by State and County, 2014: Texas. *Pew Research Center: Numbers, facts and trends shaping your life* [online]. Washington, D.C., 2014

⁷² *Hispanic demographics: Hispanic Facts & Stats* [online]. Regional Hispanic Contractors Association (RHCA)

⁷³ ESPITIA, Marilyn. 'My Eyes Didn't Turn to Blue': U.S. Citizenship among Mexicans and Salvadorans in Houston, Texas. *American Sociological Association: Conference Papers* [online]. Houston, TX: University of Houston, 2005

⁷⁴ Latinos in California, Texas, New York, Florida and New Jersey. *Pew Research Center: Numbers, facts and trends shaping your life* [online]. Washington, D.C., 19.3.2004

⁷⁵ URA, Alexa a Anna NOVAK. Texas' Hispanic population grew by 2 million in the past decade, on pace to be largest share of state by 2021. *The Texas Tribune* [online]. 25.6.2020

⁷⁶ *Hispanic demographics: Hispanic Facts & Stats* [online]. Regional Hispanic Contractors Association (RHCA)

Neustálý početní růst Latino skupiny v Texasu, stejně jako ve Spojených státech celkově, tedy podle odhadů udělá z hispánského obyvatelstva velmi brzy nejpočetnější populační skupinu, mělo by tomu tak být skrze veškeré věkové skupiny s jedinou výjimkou té zcela nejstarší.⁷⁷ Latino obyvatelstvo v Texasu je už typicky mladší než ostatní skupiny rezidentů. Medián věku texaských obyvatel nehledě na rasu, pohlaví či minoritní skupiny je 35 let⁷⁸, u hispánského obyvatelstva je pak věkový medián nižší, bývá na pohraničí pozdních dvacítek a raných třicítek, přičemž Latinos, jež se narodili na území Spojených států bývají standardně výrazně mladší než ti, jež se sem během jejich života přemístili.

Skupina Latino v Texasu dle průzkumu Pew Research Center vydělává průměrně méně než ostatní skupiny. Mladí Hispánci také představují nejrizikovější skupinu, co se týče chudoby.⁷⁹ Hispánské rodiny mají několikanásobně větší šanci, že se budou potýkat s chudobou než rodiny bělošské. Přistěhovalci Latino původu žijí typicky pod horšími socioekonomickými podmínkami než imigranti z ostatních oblastí. Situace v Texasu je ale mírně na vzestupu, neboť zde v chudobě před více než 10 lety žila více než čtvrtina, tehdy přibližně 2,3 milionu, hispánského obyvatelstva.⁸⁰ Dnes je to zhruba pětina hispánských Texanů.

Latino skupina je v Texasu zároveň i tou s nejnižší procentuální vzdělaností.⁸¹ Kupříkladu hispánští přistěhovalci byli skupinou s nejnižším procentem ukončeného středoškolského studia v roce 2010. Konkrétně u přistěhovalců Latino původu hrají velkou roli na vzdělávání faktory jako konkrétní země původu, historie vzdělávání před migrací, věk při migraci, jazyk, nebo také právní status přistěhovalce. Tomu že národní původ má v rámci vzdělání význam svědčí fakt, že imigranti mexického původu mívají na rozdíl od těch kubánských či kolumbijských slabší výsledky v dosažení vzdělání než zbytek rozených občanů Spojených států.⁸² Co se týče všech hispánských rezidentů Texasu, nejen těch narozených mimo Spojené

⁷⁷ MURDOCK, Steve a Mike CLINE. Texas Population: Still Growing and Becoming Increasingly Diverse. *Texas Almanac* [online]

⁷⁸ Texas Population 2021. *World Population Review* [online]. 2021, 2021

⁷⁹ Demographic and Economic Profiles of Hispanics by State and County, 2014: Texas. *Pew Research Center: Numbers, facts and trends shaping your life* [online]. Washington, D.C., 2014

⁸⁰ HERNANDEZ, Jack, John R. SLATE a Sheila A. JOYNER. Demographic Changes of Hispanic Populations and Hispanic Student Enrollment in Texas Community Colleges: A Literature Review. In: *Education Leadership Review of Doctoral Research: National Council of Professors of Educational Administration* [online]. Vol.2 no.1. Texas: Sam Houston State University, March 2015

⁸¹ Texas Population 2021. *World Population Review* [online]. 2021

⁸² HERNANDEZ, Jack, John R. SLATE a Sheila A. JOYNER. Demographic Changes of Hispanic Populations and Hispanic Student Enrollment in Texas Community Colleges: A Literature Review. In: *Education Leadership Review of Doctoral Research: National Council of Professors of Educational Administration* [online]. Vol.2 no.1. Texas: Sam Houston State University, March 2015

státy, pouze přibližně 15 % z nich dosáhne na bakalářský titul. Znakem pozitivního trendu růstu hispánského zájmu o vzdělání, podobně jako u Floridské Latino komunity, lze ovšem shledat například fakt, že více než dvě třetiny texaských Hispánců ukončily středoškolské vzdělání.⁸³ Tento trend se vyvíjí dlouhodobě skrze celé Spojené státy. Mezi lety 2009-2010 se zvýšil zájem Latino komunity o vysokoškolské vzdělání o téměř čtvrtinu, z 12,2 milionu zapsaných studentů na vysoké školy v tomto období bylo okolo 1,8 milionu z nich hispánského původu. Latino studenti tehdy v Texasu tvořili 27 % veškerého texaského studenstva.⁸⁴

⁸³ Texas Population 2021. *World Population Review* [online]. 2021

⁸⁴ HERNANDEZ, Jack, John R. SLATE a Sheila A. JOYNER. Demographic Changes of Hispanic Populations and Hispanic Student Enrollment in Texas Community Colleges: A Literature Review. In: *Education Leadership Review of Doctoral Research: National Council of Professors of Educational Administration* [online]. Vol.2 no.1. Texas: Sam Houston State University, March 2015

2. Volební chování Latino elektorátu

2.1. Aspekty

Základními aspekty pozorovanými v následujících kapitolách jsou údaje o způsobilosti voličů, údaje o volební registraci, o volební účasti a stranické příslušnosti. Pro kontext mohou být přidány demografické informace o voličích, jejich politické zájmy a postoje. Vzhledem k typu zkoumaných faktorů je velké množství údajů uvedeno na základě odhadů, anket nebo průzkumů.

Způsobilosti volič ve Spojených státech dosahuje po splnění několika nutných podmínek. Způsobilý (nebo také oprávněný) volič dosáhl ve volební den alespoň věku 18 let, je držitelem amerického státního občanství a je rezidentem ve volebním okrsku/ státě, za který a ve kterém jde volit, v případě prezidentských voleb se způsobilost vztahuje i na americká územní teritoria. Zvláštní pravidla se pak týkají některých psychicky handicapovaných osob a osob, usvědčených ze spáchání zločinu. Způsobilí voliči mohou volit pouze pokud jsou registrovaní.⁸⁵ Všechny státy kromě Severní Dakoty, vyžadují aktivní volební registraci. Tedy voliči nejsou automaticky registrovaní po splnění podmínek způsobilosti, ale aby mohli volit, musí podniknout aktivní kroky k vlastní registraci. To lze provést osobně, nebo i on-line, podle státu rezidence voliče. Některé státy uzavřou možnost volební registrace měsíc před volebním dnem, jiné nabízí možnost registrace ještě během volebního dne, to záleží na konkrétních předpisech a právních úpravách příslušných států.⁸⁶ Volební účast je údajem o počtu způsobilých voličů, kteří ve volbách odhlasovali. Míra volební účasti je definována jako počet odevzdaných volebních lístků dělený počtem způsobilých voličů.⁸⁷ Stranická příslušnost vyznačuje voličovu náklonost k jedné straně. Ve Spojených státech to bývá mezi Republikánskou a Demokratickou stranou, alternativně se volič vyjádří jako nezávislý. V americkém politickém prostoru není afiliace k jedné straně permanentní záležitostí, voliči často kolísají mezi preferencemi. Volič s demokratickou příslušností může volit republikánského kandidáta a naopak. Jde tedy spíše o vyjádření náklonosti než pevné přilnutí ke konkrétní politické straně.⁸⁸

⁸⁵ Who Can and Can't Vote in U.S. Elections. *USA Gov* [online]. 28.4.2021

⁸⁶ How to Register to Vote. *USA Gov* [online]. 13.5.2021

⁸⁷ DESILVER, Drew. In past elections, U.S. trailed most developed countries in voter turnout: Texas. *Pew Research Center: Numbers, facts and trends shaping your life* [online]. Washington, D.C., 3.11.2010

⁸⁸ Party Affiliation: What it is and What it Isn't. *Pew Research Center: Numbers, facts and trends shaping your life* [online]. Washington, D.C., 23.9.2004

2.2. Latino elektorát

Nejrychleji rostoucí skupinou mezi oprávněnými voliči jsou hispánští Američané. Pro prezidentské volby roku 2016 byl předpokládán podíl Latino voličstva z celku s více než 27 miliony přes 11 %, ⁸⁹ na rok 2020 se zvýšil počet způsobilých hispánských voličů na 32 milionů, tedy 13,3 % všech oprávněných voličů Spojených států. Z více než 60 milionů Hispánců žijících v různých státech je tedy způsobilá volit nadpoloviční většina, to je mezi etnickými a rasovými skupinami nejnižší podíl. Vysvětlením může být nízký věk (pod 18 let) a značná část Latinos, jež nemá americké státní občanství potřebné k volební způsobilosti. ⁹⁰

Postupem času se mění charakteristika latinského elektorátu, a to především tím, že Latino obyvatelé na území Spojených států žijí déle. Druhé a třetí generace Latinos transformují elektorát na vzdělaný i narozený ve Spojených státech, lépe ovládající angličtinu, přičemž jsou jeho zájmy a hodnoty podobnější zbytku amerických voličů. Na rozdíl od starších generací Latinos, má nynější způsobilý volič i větší zájem politické participace. Současná generace hispánského voličstva je také vzdělanější než ta předchozí, v neposlední řadě je rovněž rozprostřena i mimo tradiční oblasti Latino koncentrace, svůj vliv tak přenáší do více oblastí Spojených států. Nejvýznamnějším politickým vlivem díky své početnosti Latinos oplývají v Novém Mexiku, Texasu, Kalifornii a Arizoně, o něco méně se zhruba 10-20 % podílem na zdejším elektorátu pak v Nevadě, Coloradu, Floridě, Illinois, New Yorku, New Jersey a Connecticutu, přičemž na několik z těchto států se vztahuje označení swing states (NM, NV, FL, CO) – tedy vysoce soutěživé volební státy, kde mezi kandidáty rozhodují minimální rozdíly výsledků. To znamená, že Latino voliči v těchto státech mohou být jedním z rozhodujících faktorů kandidátova vítězství.

Mezi nejdůležitější politická témata řadí hispánští voliči vzdělání, ekonomiku, pracovní místa, zdravotní péči a imigrační politiku. Podle průzkumu o latinských politických zájmech více než polovina Latino voličů považuje za podstatnou problematiku vzdělání, v těsném závěsu pak vyzdvihli důležitost vytváření pracovních míst a ekonomiky jako celku. Přibližně 50 % Hispánců označilo zdravotní péči jako „mimořádně důležitou“ otázku. To svědčí o tom, že domněnka o přistěhovalecké politice jako nejdůležitější tématice hispánského zájmu není

⁸⁹ BELL, Aaron T. Diversity and Potential: The Latino Electorate in the 2016 Elections. *Contemporary Readings in Law and Social Justice* [online]. Washington, D.C., 2016

⁹⁰ NOE-BUSTAMANTE, Luis, Abby BUDIMAN a Mark H. LOPEZ. Where Latinos have the most eligible voters in the 2020 election. *Pew Research Center: Numbers, facts and trends shaping your life* [online]. Washington, D.C., 31.1.2020

zcela korektní. Samozřejmě nelze tvrdit, že by pro ně nehrála větší roli než pro zbytek elektorátu Spojených států, ovšem pro noho Latinos nepředstavuje ten nejprimárnější bod jejich politického zájmu. Asi třetina respondentů viděla přistěhovalectví jako rozhodující záležitost. Ačkoliv však upřednostňují i jiná témata, nelze roli imigrační politiky až příliš znehodnotit kvůli frekventované osobní zkušenosti Hispánců s přistěhovalectvím. I pokud nejsou sami z první generace imigrantů, mnoho z nich zná někoho, kdo přistěhovalcem je, ať už legálním či nelegálním, a to se na jejich hlasování může podepsat.

Latinos mají určité vazby na obě hlavní americké politické strany. S Republikánskou stranou sdílí platformu podnikatelství, sociálního konzervatismu, poměrně silných náboženských a morálních hodnot, včetně důležitosti rodinných. Na druhou stranu mnoho společného má hispánská voličská základna i s Demokratickou stranou, Latinos jsou převážně pro-imigrační, podporují širší vládní význam s rozvinutějšími službami jako je zdravotní péče, či koncept pozitivní diskriminace, naopak třeba nejsou zastánci trestu smrti.

Od roku 1960 hispánský elektorát konzistentně svou většinou podporuje demokratické prezidentské kandidáty. Opravdovou výjimkou v tomto období mohou být pouze dva republikánští kandidáti, kteří sice nezískali většinu Latino hlasů, avšak pokořili výsledky předcházejících i následujících republikánských kandidátů u Latino skupiny. Prvním byl Ronald Reagan s 37 % hispánského hlasu v roce 1984 a druhým George W. Bush, kterému se povedlo v roce 2004 získat podporu přes 40 % latinského elektorátu. Demokratickými kandidáty s nejsilnější podporou hispánského elektorátu byli Bill Clinton v roce 1996 se 72 % vítězstvím u latinských voličů a Barack Obama, který v roce 2012 zaznamenal výhru v rámci hispánského elektorátu se 71 %. Spřízněnost hispánského voličského bloku s Demokratickou stranou nelze zapřít, míra podpory se však má tendenci kolísavě pohybovat, vysoká byla za Obamovy administrativy (až 70 %), poté zase klesla.⁹¹ V současné době se přibližně 62 % registrovaných hispánských voličů přiklání k levicové Demokratické straně a 34 % má tendenci tíhnout spíše k pravicové Republikánské straně.⁹² Navzdory četným společným zájmům pravice a Hispánců, se republikánům nedaří udržetelně zachytit vyšší čísla Latino voličů. Jednou z příčin je, krom anti-imigračního postoje, kupříkladu orientace Republikánské

⁹¹ BELL, Aaron T. Diversity and Potential: The Latino Electorate in the 2016 Elections. *Contemporary Readings in Law and Social Justice* [online]. Washington, D.C., 2016

⁹² NOE-BUSTAMANTE, Luis, Abby BUDIMAN a Mark H. LOPEZ. Where Latinos have the most eligible voters in the 2020 election. *Pew Research Center: Numbers, facts and trends shaping your life* [online]. Washington, D.C., 31.1.2020

strany na bělošskou dělnickou vrstvu středního až vyššího věku, přičemž mírně opomíná minoritní skupiny. Přesto není pro demokraty možné pevně spoléhat na hispánskou podporu za každých okolností. Pokud jde o národní prezidentské volby, je bezpečné předpokládat latinský náklon doleva, v státních či lokálních volbách tomu tak ovšem nemusí být, neboť na nižší volební úrovni se mohou republikánští kandidáti více věnovat zmíněnému podnikatelství a konzervatismu a zároveň odstoupit od imigrační problematiky, tím mají možnost získat více hispánských hlasů.

Nízká volební účast je významný faktor, který Latino voličům brání v dosažení jejich plného volebního potenciálu, neboť ačkoliv počet způsobilých hispánských voličů poměrně dynamicky roste, volební účast drží o dost pomalejší tempo. Například v roce 2012 se voleb účastnilo 48 % všech oprávněných hispánských voličů vedle 60 % bělošských i afroamerických způsobilých voličů. Při snaze zjistit proč se Latino elektorát více neúčastní voleb od hispánských respondentů nejvíce zaznívají dva důvody – neschůdné kalendáře a pocit, že na jejich hlasu nezáleží. Dalším faktorem přispívajícím k nepřesvědčivé volební účasti mezi Hispánci je nedostatečná pozornost obou hlavních stran směrem k Latinos. Při průzkumu *The Election Decisions* prozradilo 42 % dotazovaných vlastní pocit, že problémy důležité pro hispánského voliče nejsou pro Republikánskou stranu příliš důležité, ani ne polovina respondentů pak uvedla, že Demokratické straně opravdu záleží na jejich zájmech a problémech. Z průzkumu vyšlo rovněž najevo, že témata blízké Latino elektorátu převažují nad politickou afiliací k jedné ze stran. Průzkum *UnidosUS* (dříve *NCLR*) odhalil, že nadpoloviční většina respondentů věřila, že Demokratická strana bere Latino hlas jako samozřejmost, podobně, 56 % dotazovaných považuje Republikánskou stranu na úkor Latinos někdy hostilní. Také mládí hispánského voličstva nezlepšuje situaci s volební účastí, voliči ve věkovém rozmezí 18-29 let se tradičně účastní voleb menší měrou než starší generace. Vlivné jsou i přísné zákony o voličské identifikaci. Řada států, včetně těch s vysokou koncentrací Latinos jako Texas a Arizona, povolí voliči řádně hlasovat pouze pokud se prokáže specifickou identifikační formou, některé z nich vyžadují po voličích průkaz totožnosti s fotografií. Tyto podmínky snížili volební účast obzvláště u menšinových skupin, ve státech se striktními podmínkami identifikace se rozdíl mezi účastí hispánských voličů a bělošských voličů zvýšil třeba i o dvojnásobek.⁹³

⁹³ BELL, Aaron T. Diversity and Potential: The Latino Electorate in the 2016 Elections. *Contemporary Readings in Law and Social Justice* [online]. Washington, D.C., 2016

Navzdory všem překážkám však i volební účast Latinos postupně roste, sice pomaleji, ale celkem jistě. Prezidentské volby v roce 2020 přinesly od těch předchozích nárůst v registraci i samotném hlasování přibližně o 18,7 milionu nových hispánských voličů. Rok 2020 zaznamenal volební registraci více než 61 % způsobilého hispánského elektorátu, o téměř 4 % více než v roce 2016, dokonce tato míra registrací přesáhla i 59,4 % rekord latinské volební registrace z prvních voleb Baracka Obamy z roku 2008. I tak byla ale hispánská míra volební registrace oproti ostatním menšinovým skupinám pozadu. Nižší míra Latino voličské registrace měla přirozeně za následek i nižší volební účast tohoto volebního bloku. Pozitivem je skutečnost, že 88 % registrovaných hispánských voličů se doopravdy voleb zúčastnilo, to je zlepšení v porovnání s volbami v minulosti, kdy se volební účast registrovaných Latino voličů pohybovala mezi 80 a 83 %. Růst míry registrace voličů hispánského původu by měl pokračovat díky tomu, že čerstvě způsobilí Latinos, jichž každým rokem přibývá, mají silnější tendenci registrovat se a volit. V roce 2020 taktéž poprvé přesáhl počet způsobilých latinských voličů, kteří se k volbám opravdu dostavili, 50 %. Konkrétně v prezidentských volbách 2020 hlasovalo 53,7 % všech způsobilých hispánských voličů.⁹⁴

2.3. Latino elektorát Florida

Význam Floridy v prezidentských volbách stoupal již od přelomu tisíciletí, avšak v posledních letech se z Floridy stal nejvlivnější stát Spojených států, stalo se tak zejména díky jeho vysoké soutěživosti a minimálním rozdílům ve výsledcích dvou největších politických stran, ale důvodů pro imperativní roli „slunečného státu“ existuje více. Jako velmi lidnatý stát má Florida třetí nejvyšší počet volitelů Electoral College, to z ní dělá taky nejdůležitější swing state. Floridští voliči od roku 1996 bez zaváhání vždy zvolili právě toho kandidáta, jenž se stal vítězem voleb.⁹⁵ Tato vítězná řada byla přerušena v prezidentských volbách 2020, kdy na Floridě většina elektorátu hlasovala pro republikána Donalda Trumpa, kterému se v závodě ovšem nakonec nepodařilo porazit demokratického kandidáta Josepha Bidena.⁹⁶ V prezidentských volbách v posledních třiceti letech měla Florida konzistentně poměrně malé rozdíly volebních výsledků mezi demokraty a republikány, to dokazuje fakt, že od roku 1996 do roku 2016 na Floridě vyhráli prezidentské volby tři republikánští kandidáti a

⁹⁴ GAMBOA, Suzanne. Over half of eligible Latinos voted in 2020 — a historic first. *NBC News: Breaking News & Top Stories* [online]. 11.5.2021

⁹⁵ BINDER, Michael a Matthew T. CORRIGAN. *Florida and the 2016 Election of Donald J. Trump* [online]. Gainesville, FL: University Press of Florida, 2019

⁹⁶ Presidential Election Results 2020. *CNN Politics: Political News, Analysis and Opinion* [online]. 2020

tří demokratičtí, i právě díky téhle vyrovnanosti je pro kandidáty tak důležité získat si co možná největší přízeň tamních voličů.

Do čelní pozice mezi soutěživými státy katapultoval Floridu rok 2000, když byl floridský prezidentský závod vyhlášen jako vyrovnaný, během dalšího měsíce a půl proběhl intenzivní proces přepočítávání, a dokonce se případ dostal až k Nejvyššímu soudu Spojených států amerických. O výsledku ve finále rozhodlo pouhých 537 z 6 milionů floridských hlasů.⁹⁷ Vzrůst vlivu menšinových skupin přinesly na Floridě obzvláště obě volby Baracka Obamy v letech 2008 a 2012, neboť se mu podařilo zmobilizovat komunity Afroameričanů, nekubánských Hispánců i mladých kubánských Hispánců. Vzestup politické participace minorit, včetně Latinos, dále podpořil volební důležitost Floridy.

Floridští Latinos se od celonárodního hispánského elektorátu liší více než Latinos z ostatních států. Důvodem je především tamní početná kubánsko-latinská komunita. I přesto se však hispánští voliči přiklání spíše k Demokratické straně. Nelze tvrdit, že by se Hispánci na Floridě příliš často sebe-identifikovali jako demokraté, obecně platí, že mezi Latino komunitou je zdrženlivost vyjádření pevné politické afiliace větší než u zbytku americké populace, jedná se spíše o tendenci tíhnout k jedné straně více než druhé. Největší část floridského latinského elektorátu se vidí na středu politického spektra, následuje skupina konzervativních a tíhnoucích ke konzervatismu. To je pravděpodobně důsledkem silné náboženské víry, ale také orientací na podnikání, obchod a ekonomiku obecně. Mnoho Hispánců se za progresivní či liberální neoznačuje. Platí však, že konkrétní problémy, jež se týkají Latino obyvatelstva nebo jsou touto skupinou považovány za důležité, mají na jejich volební rozhodnutí mnohdy větší dopad než stranická příslušnost. I v souvislosti s tímto poznatkem, většinová podpora demokratických kandidátů neznámá podpora Demokratické strany jako celku. Na druhou stranu se ale Republikánské straně nedaří proniknout těmito „pootevřenými dveřmi.“⁹⁸

Výjimkou jsou samozřejmě kubánští obyvatelé Floridy, ti jsou tradičně více nakloněni podporovat pravicovou Republikánskou stranu než floridská portorikánská komunita. Díky velkému počtu Kubánců na Floridě má i zdejší celkový hispánský elektorát silnější tendenci volit republikány než Latinos v ostatních státech, navzdory tomu ale mezi hispánským

⁹⁷ ELVING, Ron. The Florida Recount Of 2000: A Nightmare That Goes On Haunting. *NPR: Breaking News, Analysis, Music, Arts & Podcasts* [online]. 12.11.2018

⁹⁸ BINDER, Michael a Matthew T. CORRIGAN. *Florida and the 2016 Election of Donald J. Trump* [online]. Gainesville, FL: University Press of Florida, 2019

voličstvem Floridy stále panuje většinová příklonnost k Demokratické straně. Kubánští voliči se s Republikánskou stranou shodují v mnoha hodnotách, jmenovitě náboženství a konzervatismus, jejich podpora republikánů tak dává smysl, zároveň nelze podceňovat ani roli kubánské nechuti vůči Demokratické straně. Starší generace floridské kubánské komunity se do Spojených států dostaly zejména jako političtí uprchlíci před komunistickým režimem Fidela Castra na Kubě, tedy socialismus, který si s Demokratickou stranou spousta z nich pojila, byl pro ně významným nepřítelem. Podobně, mnoho z nich považovala zahraniční politiky demokratů vůči Kubě v tehdejší době za velmi neúspěšné. Další odlišností těchto starších kubánských generací od zbytku přistěhovalců a Latinos, a zároveň pojátkem na republikánskou stranu, byli jejich lepší socioekonomické předpoklady. Postupem času však dochází k demografické transformaci kubánské komunity, potažmo elektorátu. Mladší generace přistěhovalých Kubánců se jako ekonomičtí imigranti více podobají ostatním národním skupinám Latinos, jsou mladší, mají menší finanční prostředky a osobnější vztah s problematikou přistěhovalectví, což je zájem lépe reprezentován Demokratickou stranou. Ve svých postojích jsou blíže středu než jejich pravicově naladěni předchůdci. Také mladší generace Kubánců již narozených ve Spojených státech ztrácí vazbu na Republikánskou stranu. Rozdíly mezi floridskými, zejména kubánskými, hispánskými voliči a Latino voliči z dalších států se tak budou postupně nejpravděpodobněji zmenšovat.

K tomu zcela jistě přispěje i čím dál větší přítomnost portorikánských Hispánců na Floridě. Ti na rozdíl od Kubánců, kteří se koncentrují na jihu státu – zejména v oblasti Miami-Dade, sídlí i v městech jako Tampa a Orlando v centrálních částech Floridy. Četnost těchto dvou skupin se postupem času vyrovnává. A jelikož se Portorikánci přiklání spíše k Demokratické straně a jako přirození občané Spojených států jsou zároveň způsobilými voliči, lze odhadnout, že jejich politický vliv v budoucnu posune hispánský elektorát Floridy ještě více doleva.⁹⁹

V období před prezidentskými volbami roku 2020 žilo na Floridě přibližně 3,1 milionu způsobilých hispánských voličů, tímto počtem utvářeli více než 20 % floridského elektorátu, který měl dohromady zhruba 15,3 milionu způsobilých voličů.¹⁰⁰ Na Floridě tedy bylo až 56 % hispánských obyvatel způsobilých volit – o něco více než v Kalifornii či Texasu, jakožto

⁹⁹ SANCHEZ, Gabriel R. *Latinos and the 2012 Election: The New Face of the American Voter* [online]. Michigan: Michigan State University Press, 2015

¹⁰⁰ Mapping the 2020 Latino electorate. *Pew Research Center: Numbers, facts and trends shaping your life* [online]. Washington, D.C., 31.1.2020

dalších státech s největšími hispánskými populacemi.¹⁰¹ Podle projekcí se k volbám v roce 2020 registrovalo až 2,5 milionu Latino voličů, tedy přibližně 17 % všech registrovaných voličů na Floridě. Od předchozích voleb z roku 2016 se jednalo o zhruba půlmilionový přírůstek registrovaných voličů, což představuje největší rozdíl mezi dvěma po sobě jdoucími prezidentskými volbami ve státě Florida. Florida je swing state s nejpočetnějším latinským voličstvem, přičemž podíl zdejšího elektorátu tvořený hispánskými voliči plynule roste, mezi roky 2000 a 2018 to bylo až o 9 %.

V roce 2020 byli početně nejvíce zastoupenou národní skupinou hispánských způsobilých voličů na Floridě stále ještě Kubánci s 29 %, v těsném závěsu pak Portorikánci s podílem 27 %. Podíly obou skupin se od roku 2008 snížily a latinský elektorát na Floridě se tak stal více diverzifikovaný. Třetí největší podíl ze státního způsobilého hispánského elektorátu na Floridě představovali mexičtí Latinos s 10 %. Latino elektorát na Floridě bývá oproti tomu celonárodnímu mladší a vzdělanější, mívají však větší problémy s angličtinou.¹⁰² Miami-Dade, Broward, Hillsborough, Orange a Osceola jsou okrsky s velikou hispánskou přítomností, dohromady skládali v roce 2020 asi 63,5 % floridského latinského voličstva.¹⁰³

Právě Miami-Dade, domov především Kubánců, držel v minulém roce s 915 tisíci nebo 37 % největší poměr floridských registrovaných Latino voličů. Je to také padesáti-osmi-procentní většina všech registrovaných voličů v tomto okrese. V žádném jiném okrese poměr hispánských registrovaných voličů nepřesahoval 50 %, nejbližší tomu byl Osceola County s 48 %. Nejrychlejší růst hispánského registrovaného elektorátu však probíhal spíše v menších okresech, z nichž mnoho je zasazeno do centrální části Floridy, kde žije mnoho Portorikánců. Více floridských Latinos bylo před prezidentskými volbami 2020 registrováno jako demokraté než republikáni, konkrétně okolo 948 tisíc (38 %) a 640 tisíc (26 %), příslušně. Zbytek registrovaných (35 %) nevedlo žádnou stranickou příslušnost. Pro Demokratickou stranu to bylo zlepšení od roku 2016 asi o 150 tisíc registrovaných Latino voličů, republikáni získali přibližně 126 tisíc nových registrovaných Hispánců. Rozdíl mezi těmito hodnotami se

¹⁰¹ NOE-BUSTAMANTE, Luis, Abby BUDIMAN a Mark H. LOPEZ. Where Latinos have the most eligible voters in the 2020 election. *Pew Research Center: Numbers, facts and trends shaping your life* [online]. Washington, D.C., 31.1.2020

¹⁰² NOE-BUSTAMANTE, Luis. Latinos make up record 17% of Florida registered voters in 2020. *Pew Research Center: Numbers, facts and trends shaping your life* [online]. Washington, D.C., 19.10.2020

¹⁰³ DOMINGUEZ-VILLEGAS, Rodrigo, Angela GUTIERREZ, Michael HERNDON, et al. Latino voters were decisive in 2020 presidential election: Vote choice of Latino voters in the 2020 Presidential Election. In: *UCLA Latino Policy and Politics Initiative* [online]. 2021

tedy zvětšil, což bylo příznivé pro demokraty. Neustranické registrace hispánských voličů zaznamenala přírůstek o velikosti asi 200 tisíc.¹⁰⁴

V prezidentských volbách 2020 nakonec hlasovalo 53 % hispánských voličů pro demokratického kandidáta Josepha Bidena a 46 % pro republikánského Donalda Trumpa, to vyplývá z výstupního průzkumu CNN, který rovněž uvádí, že 56 % kubánských Hispánců volilo republikána Trumpa a 42% demokrata Bidena, zatímco 69 % voličů portorikánského původu upřednostnilo demokratického kandidáta a 31 % jich hlasovalo pro kandidáta republikánského.¹⁰⁵ To odpovídá zjištění, že v okrscích s vysokou přítomností Latinos v rámci silně kubánského Miami-Dade byla nalezena vyšší míra podpory republikána Donalda Trumpa, naopak v okrscích s vyšší koncentrací Hispánců v okresech Broward, Hillsborough, Orange a Osceola, ve kterých žijí koncentrovaně Portoričané, byl volen spíše demokratický kandidát Joseph Biden.¹⁰⁶ K těmto volbám se na Floridě podle průzkumu Amerického úřadu sčítání lidu registrovaly zhruba 2 miliony hispánských voličů, přičemž odvolilo asi 1,8 milionu z nich. Úřad uvedl, že floridských Latinos způsobilých volit nakonec bylo přibližně 3,4 milionu, tedy míra volební účasti hispánského elektorátu na Floridě přesáhla 50 %.¹⁰⁷

2.4. Latino elektorát Texas

Ze státu, ve kterém po dlouhou dobu svou pozici republikánští kandidáti viděli jako zaručenou, se v posledních letech stal stát, jehož postupný růst soutěživosti nelze zapřít. Velké rozdíly, se kterými Republikánská strana nad Demokratickou vyhrávala volby za volbami, jsou pryč, obzvláště při volbě prezidenta. Děje se tak díky změnám v demografii státu, konkrétně hlavně díky rostoucí, zejména mladé, Latino populaci. Prozatím se nedá říct, že by byl Texas soutěživý do stejné míry jako Florida či další swing states, ale je pravděpodobné, že díky voličům minoritních skupin ho to čeká v poměrně blízké budoucnosti.¹⁰⁸

¹⁰⁴ NOE-BUSTAMANTE, Luis. Latinos make up record 17% of Florida registered voters in 2020. *Pew Research Center: Numbers, facts and trends shaping your life* [online]. Washington, D.C., 19.10.2020

¹⁰⁵ Florida 2020 President Exit Polls. *CNN Politics: Political News, Analysis and Opinion* [online]. 2020

¹⁰⁶ DOMINGUEZ-VILLEGAS, Rodrigo, Angela GUTIERREZ, Michael HERNDON, et al. Latino voters were decisive in 2020 presidential election: Vote choice of Latino voters in the 2020 Presidential Election. In: *UCLA Latino Policy and Politics Initiative* [online]. 2021

¹⁰⁷ Census Reported Voting and Registration, by Sex, Race and Hispanic Origin, for States: November 2020

¹⁰⁸ SANCHEZ, Gabriel R. *Latinos and the 2012 Election: The New Face of the American Voter* [online]. Michigan: Michigan State University Press, 2015

V tomto směru dvě největší překážky představuje věk Latino voličů a jejich právní status. Latinos v Texasu jsou velmi mladí, spousta z nich tedy v minulých nedosahovala věkovou podmínku (18 let a starší) volební způsobilosti. Také jako stát, jež sdílí jižní hranici s Mexikem, Texas zaznamenává plynulý přísun přistěhovalců, kteří alespoň prozatím nejsou držiteli amerického státního občanství, které je k volební způsobilosti nutné.¹⁰⁹ Problém s nízkým věkem hispánského voličstva se ale časem sám vyřeší. Odhadem průměrně 210 tisíc mladých Latinos v Texasu dosáhne každý rok v období mezi roky 2018 a 2028 osmnácti let. Na to se zaměřují volební aktivistické skupiny se zájmem registrovat více mladých Latino voličů. Pozitivní impuls to je především pro demokraty, jelikož podle předvolebního průzkumu až 60 % hispánských voličů ve věku 18-34 let hlásilo plány volit pro demokratického kandidáta Josepha Bidena.¹¹⁰

Latino elektorát Texasu je tedy velmi mladý. Více než polovina latinských způsobilých voličů je ve věkovém rozmezí 18-44 let. Přibližně tři čtvrtiny jsou naturalizovanými občany, zatímco necelých 23 % jsou původními americkými občany. Texaský Latino elektorát je více jednolitý a oproti tomu floridskému se větší měrou podobá typickému celonárodnímu profilu hispánských voličů, je v podstatě téměř identický, včetně stejných zájmů, stěžejních politických problematik i preferencí. Je tomu tak, neboť Hispánci mexického původu vytvářejí většinu osazení jak Texasu, tak celých Spojených států. Před prezidentskými volbami 2016 byli Mexičané s 87 % většinou národní skupinou mezi texaskými Hispánci. Ostatní národní skupiny Hispánců žijí v Texasu s výrazně menším zastoupením.¹¹¹

V roce 2020 byla míra způsobilosti v případě Latino elektorátu asi 50 %. To je více než 5,5 milionu způsobilých Latino voličů, kteří utváří přibližně 30,4 % texaského elektorátu. Texas je tak i přes svoje problémy se způsobilostí voličů státem s druhým největším podílem hispánských voličů ve Spojených státech.¹¹² A tento podíl se zde od roku 2000 zvyšuje celkem dynamicky, konkrétně mezi lety 2000 a 2020 se zvýšil o více než 8 %.¹¹³ V souvislosti s

¹⁰⁹ RATCLIFFE, R.G. Latinos Won't Turn Texas Blue Anytime Soon: Growing Latino vote may be years away from deciding statewide elections. *Texas Monthly: The National Magazine of Texas* [online]. 21.2.2017

¹¹⁰ CAROLAN, Kelsey. In Democrats' bid to flip Texas, maximizing the Latino vote is key: TEXAS 2020 ELECTIONS. *The Texas Tribune* [online]. 26.10.2020

¹¹¹ Latinos in the 2016 Election: Texas. *Pew Research Center: Numbers, facts and trends shaping your life* [online]. Washington, D.C., 19.1.2016

¹¹² NOE-BUSTAMANTE, Luis, Abby BUDIMAN a Mark H. LOPEZ. Where Latinos have the most eligible voters in the 2020 election. *Pew Research Center: Numbers, facts and trends shaping your life* [online]. Washington, D.C., 31.1.2020

¹¹³ IGIELNIK, Ruth a Abby BUDIMAN. The Changing Racial and Ethnic Composition of the U.S. Electorate. *Pew Research Center: Numbers, facts and trends shaping your life* [online]. Washington, D.C.,

prezidentskými volbami v roce 2020 se v Texasu odhadovala registrace asi 3 milionů hispánských voličů, což by bylo asi 23,5 % všech registrovaných v tomto státě a zároveň přes 16 % všech Latino registrovaných voličů ve Spojených státech.¹¹⁴ Podle zprávy Amerického úřadu pro sčítání lidu se registrovalo dokonce 3,5 milionu Latinos, k volbám pak údajně přišlo takřka 3 miliony z nich. Míra volební účasti hispánského elektorátu Texasu tak také bezpečně překonala 50 %, ¹¹⁵ to znamená poměrně velký nárůst, neboť v předchozích prezidentských volbách se texaská hispánská volební participace pohybovala okolo 40 %.¹¹⁶

V těchto volbách Latinos hlasovali převážně pro demokratického kandidáta Bidena, tak jako to je v Texasu už zvykem, který získal 58 % latinského hlasu, republikánský Trump pak utržil zhruba 41 % hispánského elektorátu. Zbytek způsobilých Latino voličů zvolili jiného kandidáta.¹¹⁷ V texaských okresech s vyšší koncentrací Latino rezidentů byly i výsledky demokrata Bidena vyšší, naopak tam, kde Latinos představovali méně než 10 % voličů, se většina přiklonila k republikánskému kandidátu Trumpovi.¹¹⁸

Hispanci v Texasu se přiklání k Demokratické straně poměrně spolehlivě, podle výstupních CNN volebních průzkumů z posledních čtyř prezidentských voleb z let 2008,¹¹⁹ 2012,¹²⁰ 2016¹²¹ a 2020¹²² vyhrál „Latino vote“ vždy demokratický kandidát, a to s minimálně 55 %. Převážná volba levice koresponduje s hispánskou preferencí větší vlády, tedy takové, která poskytuje více služeb, a to i na úkor vyšších daní. V roce 2004 se pak zhruba 22 %

23.9.2020

¹¹⁴ DOMINGUEZ-VILLEGAS, Rodrigo, Angela GUTIERREZ, Michael HERNDON, et al. Latino voters were decisive in 2020 presidential election: Vote choice of Latino voters in the 2020 Presidential Election. In: *UCLA Latino Policy and Politics Initiative* [online]. 2021

¹¹⁵ Census Reported Voting and Registration, by Sex, Race and Hispanic Origin, for States: November 2020: US Census Bureau. In: *United States Census Bureau* [online]. April 2021

¹¹⁶ Census Reported Voting and Registration, by Sex, Race and Hispanic Origin, for States: November 2016: US Census Bureau. In: *United States Census Bureau* [online]. April 2021

¹¹⁷ SONNELAND, Holly K. Chart: How U.S. Latinos Voted in the 2020 Presidential Election. *AS/COA Americas Society: Council of the Americas* [online]. 5.11.2020

¹¹⁸ DOMINGUEZ-VILLEGAS, Rodrigo, Angela GUTIERREZ, Michael HERNDON, et al. Latino voters were decisive in 2020 presidential election: Vote choice of Latino voters in the 2020 Presidential Election. In: *UCLA Latino Policy and Politics Initiative* [online]. 2021

¹¹⁹ Local Exit Polls - Election Center 2008: Texas. *CNN Politics: Political News, Analysis and Opinion* [online]. 2008

¹²⁰ Presidential Election Exit Polls Results 2012. *CNN Politics: Political News, Analysis and Opinion* [online]. 2012

¹²¹ Presidential Election Exit polls 2016: Texas. *CNN Politics: Political News, Analysis and Opinion* [online]. 2016

¹²² Presidential Election Exit Polls 2020: Texas. *CNN Politics: Political News, Analysis and Opinion* [online]. 2020

registrovaných Latino voličů vidělo jako republikány.¹²³ Ani Republikánská strana tedy historicky neměla mezi hispánským voličstvem až příliš špatnou pozici, obzvláště během éry G.W. Bushe, který se už jako guvernér o texaskou hispánskou skupinu velmi staral a na spoustu státních pozic, jako například soudce či vysoké úředníky, dosazoval frekventovaně právě Latinos. S nástupem nového republikánského vedení se však vztahy s latinskou komunitou výrazně zhoršili, především kvůli anti-imigrační rétorice strany. Lze tedy předpokládat, že texaští Latinos budou se i nadále naklánět doleva směrem k Demokratické straně.¹²⁴

¹²³ Latinos in California, Texas, New York, Florida and New Jersey. *Pew Research Center: Numbers, facts and trends shaping your life* [online]. Washington, D.C., 19.3.2004

¹²⁴ TALLEY, Olivia P. The Latino vote: A Texas tale of growth and misconceptions. *Houston Chronicle: Breaking News, Houston, Texas, US, World* [online]. 14.10.2018

3. Americké prezidentské volby 2016

3.1. Florida

Před prezidentskými volbami Spojených států roku 2016 bylo podle Pew Research Center k prezidentským volbám na Floridě zaregistrováno 1 795 000 hispánských oprávněných voličů.

Oprávnění hispánští voliči tvořili v roce 2016 na Floridě zhruba 18 % z celku tamního elektorátu, přičemž více než polovina floridských Hispánců byla způsobilá volit, vedle 82% bělošské populace.

V této době sahal floridský celkový počet aktivních registrovaných voličů na více než 12 milionů, to znamená, že Latinos zde tvořili přibližně 15 % elektorátu. Z toho více než půl milionu jich bylo registrovaných příslušníků Republikánské strany, to představovalo okolo 11 % veškerých registrovaných republikánů na Floridě. Notně více registrovaných hispánských voličů se zhruba 798 tisíci bylo demokratických, ti tvořili více než 16 % všech floridských registrovaných voličů Demokratické strany. Ve státě Florida získala Demokratická strana současnou převahu registrovaných Latino voličů nad Republikánskou stranou až v roce 2008. Ještě o dva roky dříve bylo na Floridě 37 % registrovaných republikánů a 33 % demokratů. Před volbami roku 2016 tomu bylo právě naopak s ještě větším nárůstem registrovaných demokratů (38 %) nad republikány (27 %). Největší koncentrace registrovaných floridských republikánských Latino voličů lze nalézt v jižní oblasti státu, zejména v okrese Miami-Dade, kde jich v tomto období s 272 tisíci sídlila více než polovina. Ve stejném okrese rovněž žila přibližně třetina registrovaných demokratických voličů z řad hispánského obyvatelstva, to je necelých 250 tisíc.

Ve státě Florida, který se pyšní jedním z nejvyšších počtů oprávněných hispánských voličů ve Spojených státech, došlo mezi lety 2006 a 2016 k nárůstu registrovaných Latino voličů o polovinu na 15,7 %, což bylo v roce 2016 více než 13,4 % registrovaných Afroameričanů, kteří viděli ve stejném časovém období nárůst pouze o necelých 1,5 %, a 1,9 % Asijských Američanů, bělošští registrovaní voliči pak drželi silnou převahu v podobě dvou třetin všech registrovaných voličů na Floridě.

Přibližně třetina oprávněných Latino voličů před prezidentskými volbami 2016 byla kubánského původu, více než čtvrtina z nich měla původ v Portoriku a asi 9 % byla

mexického původu. Zbytek hispánských způsobilých voličů se hlásil k ostatním nepočteným národním skupinám.

Průměrný floridský hispánský oprávněný volič byl podle průzkumů v roce 2014 mladší než zbytek floridského způsobilého elektorátu. Nadpoloviční většina oprávněných Latino voličů byla rodilými Američany a asi 43 % bylo naturalizovanými občany. Více než 80 % způsobilého hispánského elektorátu dosáhlo při nejmenším ukončeného středoškolského vzdělání, více než polovina absolvovala alespoň nějaký typ vysokoškolského vzdělání. Domácí příjmy způsobilého Latino elektorátu byly oproti domácím příjmům všech floridských oprávněných voličů o něco nižší.¹²⁵

Dle výstupních průzkumů hlasovalo v prezidentských volbách v roce 2016 62 % hispánských voličů pro demokratickou kandidátku Hillary Clintonovou a zhruba 35 % pro republikánského kandidáta Donalda Trumpa. Republikánští Latino voliči byli o něco starší než ti demokratičtí.¹²⁶ Více než půl milionu Latino voličů vhodilo svůj volební lístek do volebního boxu již v předčasném hlasování. V předčasných volbách dohromady, včetně absenčních volebních lístků, hlasovalo rekordních 911 tisíc floridských Hispánců.¹²⁷ Hispánští voliči se těchto voleb účastnili v rekordních číslech skrze celé Spojené státy, tvořili tak 11 % veškerého elektorátu.¹²⁸ Další průzkum Pew Research Center staví podíl Latino elektorátu na 9,2 % se zhruba 12,5 miliony hispánských voličů. Tak či tak šlo o rekordní čísla.¹²⁹ Hispánští voliči tvořili 18 % elektorátu Floridy.¹³⁰ Ve floridských okresech s vysokým hispánským zastoupením Miami-Dade a Broward byla při prezidentských volbách 2016 zaznamenána rekordní volební účast. Republikánský kandidát Donald Trump podle výstupních průzkumů CNN získal podporu nadpoloviční většiny tamějšího kubánského elektorátu. Naopak demokratka Hillary Clinton vyhrála floridský portorikánský hlas se zhruba 72 %.¹³¹ Celkově pouze přibližně čtvrtina ne-kubánských Latino voličů hlasovala pro republikánského

¹²⁵ Latinos in the 2016 Election: Florida. *Pew Research Center: Numbers, facts and trends shaping your life* [online]. Washington, D.C., 19.1.2016

¹²⁶ SONNELAND, Holly K. a Nicki FLEISCHNER. Chart: How U.S. Latinos Voted in the 2016 Presidential Election. *AS/COA Americas Society: Council of the Americas* [online]. 10.11.2016

¹²⁷ LEARY, Alex. Hispanics voting in record numbers in Florida, other states, boosting Hillary Clinton. *Miami Herald: Miami Breaking News, Sports, Crime & More* [online]. 6.11.2016

¹²⁸ SONNELAND, Holly K. a Nicki FLEISCHNER. Chart: How U.S. Latinos Voted in the 2016 Presidential Election. *AS/COA Americas Society: Council of the Americas* [online]. 10.11.2016

¹²⁹ VARELA, Julio R. New Census Data Says 2016 National Latino Voter Turnout Rate Did Not Increase. *Latino USA* [online]. 15.5.2017

¹³⁰ KROGSTAD, Jens M. a Antonio FLORES. Unlike other Latinos, about half of Cuban voters in Florida backed Trump. *Pew Research Center: Numbers, facts and trends shaping your life* [online]. Washington, D.C., 15.11.2016

kandidáta. Na druhou stranu více než 40% Kubánců odevzdalo hlas demokratické kandidátce.¹³²

3.2. Texas

K volbám prezidenta v roce 2016 bylo před událostí v Texasu registrováno rekordních 15 milionů voličů, od roku 2012 toto číslo stoupl o 1,7 milionu, zhruba 30 % tohoto nárůstu tvořili hispánští voliči, jichž mělo být oproti předchozím volbám registrovaných o asi 532 tisíc více. Okresy s vysokou koncentrací Latino rezidentů hlásili značné přírůstky registrovaných Latino voličů, v okrese Harris to bylo 91 tisíc, v okrese Bexar 69 tisíc a v okrese Dallas 46 tisíc hispánských voličů.¹³³

V Texasu žilo v roce 2016 zhruba 10,4 milionu Hispánců, tedy druhý nejvyšší počet ze všech států USA, Latinos tak na Floridě tvořili téměř 40 % populace. Z toho 4,8 milionu hispánských Texanů bylo před prezidentskými volbami roku 2016 možnými oprávněnými voliči, což byl po Kalifornii druhý největší hispánský elektorát ve Spojených státech. Hispánští způsobilí voliči měli podíl 28 % na veškerém texaském voličstvu. Téměř polovina (46 %) všech Latinos v Texasu byla v roce 2016 způsobilá volit. K porovnání, 79 % zdejší bělošské populace bylo oprávněnými voliči.¹³⁴ Před prezidentskými volbami 2016 uvedla kancelář texaského Secretary of State, že se v Texasu registrovalo 3,5 milionu Latinos.¹³⁵

Hispánský způsobilý elektorát Texasu ovšem neroste tak rychle jako třeba v Kalifornii, a to i přesto, že růst texaské hispánské populace je rychlejší než ten kalifornský. Důvodem toho však může být fakt, že v Texasu stoupá rychleji míra růstu Latino obyvatel bez státního občanství, ti přirozeně nejsou způsobilými voliči.¹³⁶

¹³¹ MAZZEI, Patricia a Nicholas NEHAMAS. Florida's Hispanic voter surge wasn't enough for Clinton. *Miami Herald: Miami Breaking News, Sports, Crime & More* [online]. 9.11.2016

¹³² Presidential Election Exit Polls 2016: Florida. *CNN Politics: Political News, Analysis and Opinion* [online]. 2016

¹³³ RATCLIFFE, R.G. Texas Sees a Surge in Latino Voters: More than 530,000 Latinos who have registered since 2012 might tip the state toward Clinton. *Texas Monthly: The National Magazine of Texas* [online]. 24.10.2016

¹³⁴ Latinos in the 2016 Election: Texas. *Pew Research Center: Numbers, facts and trends shaping your life* [online]. Washington, D.C., 19.1.2016

¹³⁵ RATCLIFFE, R.G. Latinos Won't Turn Texas Blue Anytime Soon: Growing Latino vote may be years away from deciding statewide elections. *Texas Monthly: The National Magazine of Texas* [online]. 21.2.2017

¹³⁶ KROGSTAD, Jens M., Mark H. LOPEZ, Gustavo LÓPEZ, Jeffrey S. PASSEL a Eileen PATTEN. 1. Looking Forward to 2016: The Changing Latino Electorate: Millennials Make Up Almost Half of Latino Eligible Voters in 2016. *Pew Research Center: Numbers, facts and trends shaping your life* [online]. Washington, D.C., 19.1.2016

Latino oprávněný elektorát je, po bělošských voličích, druhou největší částí texaského volebního bloku. Hispánští způsobilí voliči v Texasu byli v souvislosti s prezidentskými volbami 2016 notně mladší než zbytek elektorátu. Největší část z nich (32,3 %) spadala do věkového rozmezí 18-29 let, téměř 30 % se pohybovala ve věku do 44 let a více než čtvrtina se vešla ještě do rozpětí 45-64 let. Asi 83,7 % hispánských voličů byla původními občany Spojených států a 16,3 % Latino elektorátu tvořili naturalizovaní občané. Více než tři čtvrtiny způsobilých Latino voličů absolvovali alespoň střední školu, přibližně 46 % pak dosáhlo na nějakou formu vysokoškolského titulu.

Hispánský elektorát prezidentských voleb 2016 byl složen z více národních skupin, vlivem však převažovala jedna, ta zdaleka nejpočetnější – Latinos mexického původu, jichž bylo 87 %. Zbylé zastoupení se skládalo z 2 % Salvadoranů, 2 % Portorikánců a dalších nepočetných skupin.¹³⁷

Volební účast texaských Latinos nebyla, jak se odhadovalo, až tak moc vyšší než v předchozích volbách. Nakonec přišlo volit zhruba 1,9 milionů, nebo také 40 % oprávněných hispánských voličů, to je od roku 2012 pouhé 2 % zvýšení.¹³⁸

Přesto výstupní průzkumy po prezidentských volbách 2016 ukázaly, že se nakonec hispánští voliči zasloužili o 24 % podíl veškerého elektorátu v Texasu. Zhruba 61 % z nich zvolili za vítěze demokratickou kandidátku Hillary Clintonovou, 34 % pak svůj hlas udělili republikánskému kandidátu Donaldu Trumpovi a zbylých 5 % Latino voličů hlasovalo pro jiného kandidáta.¹³⁹ Takto vypadaly výsledky voleb podle výstupního průzkumu CNN. Jiné zdroje však uvádí odlišné výsledky. Od předchozích voleb stoupl počet hispánských demokratických voličů o více než půl milionu. Výstupní průzkum *The Latino Decisions* hlásil v Texasu až 80 % podporu demokratické kandidátky Clintonové ve volbách a pouze 16 % zisk republikána Trumpa. Tento průzkum lépe koresponduje s výsledky ve velkých městech jako je San Antonio, El Paso či Houston, kde demokratka vyhrála 80 % Latino hlasů, podobně

¹³⁷ Latinos in the 2016 Election: Texas. *Pew Research Center: Numbers, facts and trends shaping your life* [online]. Washington, D.C., 19.1.2016

¹³⁸ URA, Alexa a Ryan MURPHY. Despite high expectations for 2016, no surge in Texas Hispanic voter turnout. *The Texas Tribune* [online]. 11.5.2017

¹³⁹ SONNELAND, Holly K. a Nicki FLEISCHNER. Chart: How U.S. Latinos Voted in the 2016 Presidential Election. *AS/COA Americas Society: Council of the Americas* [online]. 10.11.2016

i v středních a menších okresech Hispánci volili demokratickou kandidátku v rozmezí 73-77
%.¹⁴⁰

¹⁴⁰ PEDRAZA, Francisco a Bryan WILCOX-ARCHULETA. Donald Trump did not win 34% of Latino vote in Texas. He won much less. *The Washington Post: Breaking News, World, US, DC News* [online]. 2.12.2016

4. Porovnání rozdílů národních skupin a možné příčiny

Z předchozích kapitol se dá usoudit, že hispánské národní skupiny, jež mají opravdový vliv na volební výsledky a vlastnosti latinských elektorátů ve státech Florida a Texas jsou tři, Kubánci, Portorikánci a Mexičané. Konkrétně tedy kubánské a portorikánské komunity na Floridě a mexičtí Latinos v Texasu. Z kombinace demografických hodnot, volebních statistik a průzkumů a charakteristických profilů elektorátů v kontrastu obou států i celých Spojených států se dají najít a vysvětlit rozdílné volební chování národních skupin, jež žijí v státech Florida a Texas.

Co se týče způsobilosti voličů, ukázalo se, že větší poměr floridských Hispánců dosahuje volební způsobilosti než texaských. Souvislost lze hledat ve věkové struktuře skupin Kubánců a Mexičanů. Tedy že Kubánci, kteří žijí převážně právě na Floridě, jsou starší než Latino populace celkově, a zároveň i starší než mexická skupina Hispánců. Větší množství Kubánců tak splňuje věkovou hranici volební způsobilosti.¹⁴¹ Kubánští Američané bývají poměrně mobilizovanou voličskou základnou.¹⁴² Naopak Mexičané, jako národní skupina skrze celé Spojené státy, jsou průměrně velmi mladí, to platí konkrétně i pro mexickou komunitu v Texasu, kde velká část teprve současně dosahuje, nebo v budoucnu dosáhne, věku alespoň 18 let, nutného ke splnění podmínek volební způsobilosti.¹⁴³ Také státní občanství může být vypovídajícím aspektem. Portorikánští Latinos, kteří jsou za poslední léta velmi koncentrováni právě na Floridě, jsou automaticky držiteli státního občanství, ať už se narodili přímo ve Spojených státech, nebo na půdě Portorika, které je americkým teritoriem. Ti tedy oplývají důležitou podmínkou pro volební způsobilost přirozeně.¹⁴⁴ Co se týče Kubánců, ti, jakožto typicky dlouholetí rezidenti Spojených států, jsou většinou také občany.¹⁴⁵ U mexické komunity v Texasu je situace trochu odlišná. Především díky geografické pozici státu na jihu země a hranicím sdílených s Mexikem, má Texas jednu z nejpočetnějších populací ilegálních

¹⁴¹ NOE-BUSTAMANTE, Luis, Antonio FLORES a Sono SHAH. Facts on Hispanics of Cuban origin in the United States, 2017. *Pew Research Center: Numbers, facts and trends shaping your life* [online]. Washington, D.C., 16.9.2019

¹⁴² BERGAD, Laird W. a Herbert S. KLEIN. *Hispanics in the United States: a demographic, social, and economic history, 1980-2005* [online]. Cambridge, New York: Cambridge University Press, 2010

¹⁴³ CAROLAN, Kelsey. In Democrats' bid to flip Texas, maximizing the Latino vote is key: TEXAS 2020 ELECTIONS. *The Texas Tribune* [online]. 26.10.2020

¹⁴⁴ VENATOR-SANTIAGO, Charles R. The Law that made Puerto Ricans U.S. Citizens, yet not fully American. *Zócolo Public Square: Ideas Journalism with a Head* [online]. 6.3.2018

¹⁴⁵ NOE-BUSTAMANTE, Luis. Key facts about U.S. Hispanics and their diverse heritage. *Pew Research Center: Numbers, facts and trends shaping your life* [online]. Washington, D.C., 16.10.2019

přistěhovalců, z nichž většinový podíl je mexického původu, tito obyvatelé samozřejmě nejsou občany Spojených států, tudíž ani způsobilí volit být nemohou.¹⁴⁶ Kombinace těchto faktorů, se velmi pravděpodobně projevuje na rozdílech ve velikosti skupin způsobilých voličů Na Floridě a v Texasu, pramenících z odlišných národních původů obyvatel v těchto státech.

Volební registrace hispánské populace na Floridě byla podle zpráv Amerického úřadu pro sčítání lidu z let 2008, 2012 a 2016 konzistentně vyšší než u texaských Hispánců. Rozdíly se pohybovaly dokonce v rozmezí 10 až 15 %. Volební registrace při příležitosti prezidentských voleb roku 2020 však přinesla vybočení z této linie. Hispánští voliči v Texasu se registrovali v míře 63,2 %, na Floridě to byl asi o pět procentních bodů menší podíl. Příčiny odlišností v míře volební registrace jsou spřízněné s příčinami rozdílů hodnot volební účasti. Podobně jako statistické údaje o volební registraci lze popsat i vývoj míry volební účasti v období mezi lety 2008 a 2020, ta byla mezi lety 2008 a 2016 značně vyšší ve státě Florida než Texas, ve statistice zprávy z minulého roku je však opět změna. Míra volební účasti texaských Latinos v roce 2020 se v podstatě vyrovnala té floridské.¹⁴⁷ To, že byly tradičně hodnoty volební registrace a volební účasti vyšší na Floridě než Texasu, lze nejspíše odůvodnit poměrně vysokou mobilizací kubánské voličské základny,¹⁴⁸ dokonce je podle průzkumu Pew Research Center kubánský elektorát jednou ze skupin s nejvyššími mírami volebních účastí. Oblast města Miami, kde žije obrovská komunita Kubánců, má nejvyšší poměr registrovaných Latinos na Floridě. Podle stejného žebříčku má pozitivní vliv na volební účast taktéž míra vzdělání i vyšší věk,¹⁴⁹ jak je uvedeno skrze předchozí kapitoly, kubánští Latinos bývají jak vzdělanější, tak starší, než ostatní Latinos, to platí i včetně, zda-li ne obzvláště, mexických Latinos.¹⁵⁰ Hodnoty volební účasti pak mají tendenci být také vyšší pro hispánské Portoričany, kteří ve významné míře sídlí na Floridě, než Mexičany s početným zastoupením v Texasu, jež

¹⁴⁶ HERNANDEZ, Jack, John R. SLATE a Sheila A. JOYNER. Demographic Changes of Hispanic Populations and Hispanic Student Enrollment in Texas Community Colleges: A Literature Review. In: *Education Leadership Review of Doctoral Research: National Council of Professors of Educational Administration* [online]. Vol.2 no.1. Texas: Sam Houston State University, March 2015

¹⁴⁷ Census Reported Voting and Registration, by Sex, Race and Hispanic Origin, for States: November 2008, 2012, 2016, 2020: US Census Bureau. In: *United States Census Bureau* [online]

¹⁴⁸ BERGAD, Laird W. a Herbert S. KLEIN. *Hispanics in the United States: a demographic, social, and economic history, 1980-2005* [online]. Cambridge, New York: Cambridge University Press, 2010

¹⁴⁹ LOPEZ, Mark H. a Ana GONZALEZ-BARRERA. II. Dissecting the Latino Electorate: INSIDE THE 2012 LATINO ELECTORATE. *Pew Research Center: Numbers, facts and trends shaping your life* [online]. Washington, D.C., 31.3.2013

¹⁵⁰ BERGAD, Laird W. a Herbert S. KLEIN. *Hispanics in the United States: a demographic, social, and economic history, 1980-2005* [online]. Cambridge, New York: Cambridge University Press, 2010

mají nejnižší míru volební účasti mezi zkoumanými národními skupinami.¹⁵¹ Změnu v roce 2020 lze pravděpodobně alespoň částečně vysvětlit anti-imigrační rétorikou Republikánské strany, to zasahuje voliče mexického původu více než ty kubánské a portorikánské. Dokonce byli mexičtí Latinos za období Trumpovi administrativy mnohdy napadáni i přímými verbálními útoky prezidenta.¹⁵² Tato rétorika je mohla vyburcovat a zapříčinit jejich větší registraci, potažmo participaci, za účelem volit právě proti kandidátovi s touto politikou.

Bezesporně nejviditelnější odlišnosti mezi Latino voliči různých národních původů lze pozorovat v ohledu na jejich stranickou příslušnost. S tím souvisí jejich politické zájmy, hodnoty a postoje ke konkrétním problematikám. Floridský hispánský elektorát se od toho texaského i celonárodního svými politickými preferencemi odchyľuje. Více Latino voličů žijících na Floridě než Latinos kdekoliv jinde, obzvláště v jihozápadních státech jako Texas, při volbách hlasuje pro Republikánskou stranu. Ačkoliv většina floridského voličstva vždy nakonec připadne straně Demokratické, volební výsledky pravicových republikánů jsou mezi hispánskou skupinou nejvyšší právě zde. Důvodem je početná kubánská komunita usazená především v jižní oblasti Floridy, zejména v okolí města Miami. Neboť už však nějakou dobu Kubánci na Floridě nejsou monopolem hispánského elektorátu, je důležité poznamenat, že téměř stejně početná hispánská skupina Portoričanů přibližuje latinský elektorát Floridy zpět ke straně Demokratické. V Texasu pak jsou voličské preference poměrně jednoznačné, mexičtí voliči se přiklání k Demokratické straně v drtivé většině případů.¹⁵³

Kubánští voliči, kteří projevují nezvykle velkou náklonost k pravici vedle dalších národních skupin Latinos, sdílí s voliči Republikánské strany mnoho. Jsou poměrně konzervativní, mezi přední hodnoty patří rodinné vztahy, náboženská víra, ekonomická prosperita, podnikatelství a individualismus.¹⁵⁴ Kubánští Hispánci jsou vzdělaní a bohatší než další latinské národní skupiny.¹⁵⁵ Výrazným faktorem je pro kubánské obyvatelstvo Floridy, především pro jeho starší generace, určitá dlouhodobá antipatie k Demokratické straně, která souvisí s kubánským

¹⁵¹ LOPEZ, Mark H. a Ana GONZALEZ-BARRERA. II. Dissecting the Latino Electorate: INSIDE THE 2012 LATINO ELECTORATE. *Pew Research Center: Numbers, facts and trends shaping your life* [online]. Washington, D.C., 31.3.2013

¹⁵² CAROLAN, Kelsey. In Democrats' bid to flip Texas, maximizing the Latino vote is key: TEXAS 2020 ELECTIONS. *The Texas Tribune* [online]. 26.10.2020

¹⁵³ DESIPIO, Louis. *Counting on the Latino Vote: Latinos as a New Electorate* [online]. University of Virginia Press, 1998

¹⁵⁴ BINDER, Michael a Matthew T. CORRIGAN. *Florida and the 2016 Election of Donald J. Trump* [online]. Gainesville, FL: University Press of Florida, 2019

¹⁵⁵ BERGAD, Laird W. a Herbert S. KLEIN. *Hispanics in the United States: a demographic, social, and economic history, 1980-2005* [online]. Cambridge, New York: Cambridge University Press, 2010

antisocialismem a důrazem na zahraniční politiku vůči Kubě. Tento negativní postoj k Demokratické straně datuje zpět až do období komunistických revolučních událostí na Kubě.¹⁵⁶ Všechny tyto záležitosti dohromady zapříčiňují kubánskou preferenci pravicových republikánů. Je však možné, že mladší generace Kubánců budou postupně umazávat tuto charakteristickou distinkci od dalších národních skupin, a to protože jejich „americká zkušenost“ je od starších generací odlišná. Události kubánské minulosti pro ně hrají menší roli, jejich ekonomická situace bývá o něco horší a mívají rozdílný pohled na přistěhovalectví.¹⁵⁷ Tak vzniká tendence mladších Kubánců favorizovat Demokratickou stranu. Těžko tedy určit, zda bude jakási výjimečnost kubánské hispánské populace v oblasti politického života nadále přetrvávat, nebo zda ji čas smaže.

Kontrastní politické preference, které jsou ovšem mezi latinským elektorátem v podstatě normou, jeví Portorikánci i Mexičané ve Spojených státech. Ti obvykle v prezidentských volbách hlasují pro Demokratickou stranu. Ačkoliv s kubánskými Hispánci a konzervativci sdílí určité hodnoty, jejich konkrétní zájmy a problémy hrají velkou roli v rozhodování, kterému kandidátovi nakonec odevzdají hlas.¹⁵⁸ Obě národní skupiny jsou průměrně mladší, chudší a méně vzdělanější než Kubánci.¹⁵⁹ Dávají velký důraz na roli vlády jako poskytovatele služeb a sociálního zabezpečení, zejména zdravotní péče je zásadní záležitost. Preferují tak koncept široké vlády, jež je specifitější pro levicovou Demokratickou stranu.¹⁶⁰ Portorikánští Latinos, vzhledem ke geografické i politické pozici Portorika, jsou komunitou, jež má velmi blízko k problematice přistěhovalectví a pro-imigrační postoj.¹⁶¹ Pro mexické Latinos je imigrace taktéž klíčovým tématem. Překročit hranice Mexika a Texasu, společně s dalšími jihozápadními státy, je častým cílem pro tamní ekonomické imigranty. Mexičtí Hispánci jsou tak rovněž silně pro-imigrační.¹⁶² I právě kvůli republikánské spíše anti-přistěhovalecké

¹⁵⁶ SANCHEZ, Gabriel R. *Latinos and the 2012 Election: The New Face of the American Voter* [online].

Michigan: Michigan State University Press, 2015

¹⁵⁷ WILLIS, Eliza Willis a Janet A. SEIZ. All Latinos don't vote the same way: their place of origin matters. *The Conversation* [online]. 18.3.2020

¹⁵⁸ BINDER, Michael a Matthew T. CORRIGAN. *Florida and the 2016 Election of Donald J. Trump* [online]. Gainesville, FL: University Press of Florida, 2019

¹⁵⁹ BERGAD, Laird W. a Herbert S. KLEIN. *Hispanics in the United States: a demographic, social, and economic history, 1980-2005* [online]. Cambridge, New York: Cambridge University Press, 20109

¹⁶⁰ BELL, Aaron T. Diversity and Potential: The Latino Electorate in the 2016 Elections. *Contemporary Readings in Law and Social Justice* [online]. Washington, D.C., 2016

¹⁶¹ ESPINO, Rodolfo, David L. LEAL a Kenneth J. MEIER. *Latino Politics: Identity, Mobilization, and Representation* [online]. Charlottesville: University of Virginia Press, 2007

¹⁶² BELL, Aaron T. Diversity and Potential: The Latino Electorate in the 2016 Elections. *Contemporary Readings in Law and Social Justice* [online]. Washington, D.C., 2016

politice a často nepřátelského postoje,¹⁶³ zejména k mexicko-hispánské komunitě, se tedy voliči portorikánského a mexického původu obrací při volbách k levicové Demokratické straně.

Ačkoliv se od sebe národní skupiny Hispánců kulturně liší v mnohém, prozatím z hlediska volebního chování mezi Latinos ve státech Florida a Texas vybočuje především elektorát Kubánců. Z uvedených důvodů, se více kubánských Hispánců registruje k prezidentským volbám než těch z odlišných národních skupin, mají vyšší míru volební účasti a jejich volební preference a zájmy se od zbytku také odlišují. Vzhledem k demografické změně uvnitř této skupiny se však dá předpokládat, že alespoň rozdíly v souvislosti s volebním chováním se budou zmenšovat, tomu napomůže i rostoucí zájem politické participace mezi mladými Latinos napříč národní skupiny.¹⁶⁴

¹⁶³ TALLET, Olivia P. The Latino vote: A Texas tale of growth and misconceptions. *Houston Chronicle: Breaking News, Houston, Texas, US, World* [online]. 14.10.2018

¹⁶⁴ ACEVEDO, Nicole. Young Latinos mobilized, voted and were pivotal in 2020. Organizers want to keep it going. *NBC News: Breaking News & Top Stories* [online]. 27.11.2020

Závěr

V této bakalářské práci šlo o komparaci Latino skupin ve státech Florida a Texas. Cílem bylo zodpovědět výzkumnou otázku, zda existují rozdíly ve volebním chování mezi Latino skupinami s odlišnými národními původy a rovněž načerpat nové informace nebo hlouběji rozšířit znalosti této oblasti, neboť na českém akademickém poli nejde o příliš probíranou oblast. Důležité bylo Latinos nejprve definovat a vysvětlit jejich instrumentální význam pro současnou i budoucí politickou scénu ve Spojených státech. V rámci přiblížení jejich významu byly popsány základní demografické údaje v souvislosti s celonárodním, floridským a texaským hispánským obyvatelstvem a byly rozlišeny podskupiny Latino populace, které se od sebe lišily různými národními původy. Už tato část práce přinesla poznatky o základních kulturních rozdílech, jež mezi skupinami existují a které se pak projevují ve zkoumaném volebním chování. V části, která popisovala volební elektoráty Spojených států jako celku, Floridy a Texasu, byly na základě zkoumaných aspektů – volební způsobilost, míra volební registrace a účasti a stranická příslušnost či preference – zjištěny především rozdíly elektorátů Floridy a Texasu, jež byly stanoveny jako důsledek odlišných národních skupin Latinos žijících právě v těchto státech. Těmi nejvýraznějšími odlišnostmi byly vyšší celková volební participace na Floridě a zejména neshody ve stranických preferencích skupin Kubánců na Floridě, oproti Portorikáncům na Floridě a Mexičanům v Texasu. Případová studie amerických prezidentských voleb z roku 2016 pak potvrdila konkrétními volebními výsledky a statistikami předešle zjištěné informace z předchozí části. Nakonec byly všechny části propojeny v poslední sekci, kde byly porovnány jednotlivé aspekty volebního chování Latino voličů kubánských, portorikánských a mexických původů na Floridě a v Texasu, a díky demografickým údajům, bližším charakteristikám jednotlivých národních skupin, jejich morálním, náboženským či politickým hodnotám a specifickým politickým zájmům byly uvedené možné příčiny zjištěných rozdílů ve volebním chování národních skupin Latinos.

Přes výskyt problémů při procesu psaní práce, jako nedostatek veřejných informací například o aspektech jako voličská účast či preference, zapříčiněno typem soukromé informace, nebo velká roztroušenost důležitých informací skrze mnoho různých zdrojů, či stáří některých zdrojů, se podařilo výzkumnou otázku zodpovědět na základě vzniklých implikací ze zjištěných informací. Výzkumná otázka tak byla zodpovězena tak, že vskutku lze najít odlišnosti ve volebním chování Latino národních podskupin, hypotéza, že tyto rozdíly u

Latinos lze najít, byla potvrzena a došlo i k rozšíření znalosti tématu, díky údajům zjištěným v průběhu psaní celé práce. Rozdíly ve volebním chování mezi národními podskupinami tedy existují, některé aspekty jsou tím ovlivněny více – především stranická příslušnost – a některé méně. Vzhledem k zjištěným informacím je ovšem nutné podotknout, že rozdíly, které jsou přítomné u nynějších národních elektorátů, se pravděpodobně budou postupně alespoň částečně vytrácet.

Summary

This bachelor's thesis was a comparison of Latino groups in the states of Florida and Texas. The aim was to answer the research question of whether there are differences in electoral behavior between Latino groups with different national origins and to gather new information or expand knowledge in this area, as this is not a much-discussed area in the Czech academic field. It was important to first define Latinos and explain their instrumental significance for the current and future political scene in the United States. In order to approximate their significance, basic demographic data were described in relation to the national, Florida and Texas Hispanic populations, and subgroups of the Latino population were distinguished, which differed from each other by national origins. Already this part of the work brought knowledge about the basic cultural differences that exist between these groups, and which are then reflected in the examined electoral behavior. The next section described the electorates of the United States as a whole, Florida and Texas, the aspects examined were - voter turnout, voter registration and turnout rates, and party affiliation or preference – these aspects found differences between Florida and Texas electorates, which were determined to be a result of different national groups of Latinos living in these states. The most significant differences were the higher overall turnout in Florida and, in particular, the disagreements in the party preferences of Cuban groups in Florida, compared to Puerto Ricans in Florida and Mexicans in Texas. The case study of the US presidential election from 2016 then confirmed the information obtained from the previous section with specific election results and statistics. Finally, all sections were linked in the last section, which compared aspects of the electoral behavior of Latino voters of Cuban, Puerto Rican and Mexican origins in Florida and Texas, and the demographics, national characteristics, moral, religious or political values, and

specific political interests identified possible causes of the differences in the voting behavior of Latino national groups.

Despite the occurrence of problems in the writing process, such as lack of public information on aspects such as voter turnout or preferences, caused by the type of information, which is private, or the fact, that important information was scattered through many different sources, or the high age of some sources, the research question was answered on the basis of implications from the obtained information. The answer to the research question was that differences in the electoral behavior of Latino national subgroups can indeed be found, thus the hypothesis that these differences can be found in Latinos was confirmed and knowledge of the topic expanded. Finally, differences in electoral behavior between national subgroups exist, with some aspects being more affected - especially party affiliation - and some less so. However, in the light of the information obtained, it should be noted that the differences that are present in the current state electorates presented by varied national subgroups are likely to gradually, at least partially, disappear.

Použitá literatura

ABRAJANO, Marisa A. Campaigning to the New American Electorate: Advertising to Latino Voters [online]. Stanford, California: Stanford University Press, 2010, 1-5. ISBN 9780804774703. Dostupné také z: <https://eds.a.ebscohost.com/eds/ebookviewer/ebook/bmx1YmtfXzMyNTIyOF9fQU41?sid=ba89221b-31da-421d-979c-1e36401b8f35@sdc-v-sessmgr03&vid=2&format=EB>

ACEVEDO, Nicole. Young Latinos mobilized, voted and were pivotal in 2020. Organizers want to keep it going. NBC News: Breaking News & Top Stories [online]. 27.11.2020. Dostupné z: <https://www.nbcnews.com/news/latino/young-latinos-mobilized-voted-were-pivotal-2020-organizers-want-keep-n1246853>

ANWAR, Yasmin. I say Hispanic. You say Latino. How did the whole thing start? Berkeley News: POLITICS & SOCIETY, RESEARCH [online]. 29.4.2014. Dostupné z: <https://news.berkeley.edu/2014/04/29/hispanic-label/>

AUSTIN, Grace a Damian JOHNSON. Hispanic or Latino: Which is Correct? Diversity Journal: Profiles in Diversity Journal [online]. 17.8.2012. Dostupné z: <https://diversityjournal.com/9724-hispanic-or-latino-which-is-correct/>

BARRETO, Matt A., Luis R. FRAGA, Sylvia MANZANO, Valerie MARTINEZ-EBERS a Gary M. SEGURA. "Should They Dance with the One Who Brung 'em?": Latinos and the 2008 presidential election. PS: Political Science and Politics [online]. American Political Science Association, 2008, October 2008, 41(4), 753 - 760. ISSN 10490965. Dostupné z: https://www-jstor-org.ezproxy.is.cuni.cz/stable/20452307?seq=8#metadata_info_tab_contents

BELL, Aaron T. Diversity and Potential: The Latino Electorate in the 2016 Elections. Contemporary Readings in Law and Social Justice [online]. Washington, D.C., 2016, 2016, 8(2), 243–262. ISSN 1948-9137. Dostupné z: <https://www-ccc-ol-com.ezproxy.is.cuni.cz/search/viewpdf?id=467967>

BERGAD, Laird W. a Herbert S. KLEIN. Hispanics in the United States: a demographic, social, and economic history, 1980-2005 [online]. Cambridge, New York: Cambridge University Press, 2010. ISBN 9780511781766. Dostupné také z: <https://web.b.ebscohost.com/ehost/ebookviewer/ebook/ZTAwMHh3d19fMzQ0NjcwX19BTg2?sid=c9d17201-0735-44fe-963d-8d4638f70659@sessionmgr102&vid=0&format=EB&rid=1>

BINDER, Michael a Matthew T. CORRIGAN. Florida and the 2016 Election of Donald J. Trump [online]. Gainesville, FL: University Press of Florida, 2019. ISBN 978-0-8130-5704-0. Dostupné také z: <https://eds.a.ebscohost.com/eds/ebookviewer/ebook/bmxlYmtfXzE5MjQ3NjBfX0FO0?sid=ba89221b-31da-421d-979c-1e36401b8f35@sdv-sessmgr03&vid=2&format=EB>

CAROLAN, Kelsey. In Democrats' bid to flip Texas, maximizing the Latino vote is key: TEXAS 2020 ELECTIONS. The Texas Tribune [online]. 26.10.2020. Dostupné z: <https://www.texastribune.org/2020/10/26/texas-democrats-flip-latino/>

Census Difference in Population by Race and Hispanic or Latino Origin, for the United States: 1990 to 2000. In: United States Census Bureau [online]. PHC-T-1. 2001, 2001. Dostupné z: <https://www.census.gov/data/tables/2000/dec/phc-t-01.html>

Census Hispanic Origin and Race Distribution of the Population by Sex and Generation: 2019. In: United States Census Bureau [online]. 2019, 2019. Dostupné z: <https://www.census.gov/data/tables/2019/demo/hispanic-origin/2019-cps.html>

Census Nativity and Citizenship Status by Sex and Hispanic Origin Type: 2019. In: United States Census Bureau [online]. 2019, 2019. Dostupné z: <https://www.census.gov/data/tables/2019/demo/hispanic-origin/2019-cps.html>

Census Population by Sex, Age, and Hispanic Origin Type: 2019. In: United States Census Bureau [online]. 2019, 2019. Dostupné z: <https://www.census.gov/data/tables/2019/demo/hispanic-origin/2019-cps.html>

Census Population by Sex, Age, Hispanic Origin, and Race: 2019. In: United States Census Bureau [online]. 2019, 2019. Dostupné z: <https://www.census.gov/data/tables/2019/demo/hispanic-origin/2019-cps.html>

Census Reported Voting and Registration, by Sex, Race and Hispanic Origin, for States: November 2008: US Census Bureau. In: United States Census Bureau [online]. July 2012. Dostupné z: <https://www.census.gov/data/tables/2008/demo/voting-and-registration/p20-562-rv.html>

Census Reported Voting and Registration, by Sex, Race and Hispanic Origin, for States: November 2012: US Census Bureau. In: United States Census Bureau [online]. May 2013. Dostupné z: <https://www.census.gov/data/tables/2012/demo/voting-and-registration/p20-568.html>

Census Reported Voting and Registration, by Sex, Race and Hispanic Origin, for States: November 2016: US Census Bureau. In: United States Census Bureau [online]. May 2017. Dostupné z: <https://www.census.gov/data/tables/time-series/demo/voting-and-registration/p20-580.html>

Census Reported Voting and Registration, by Sex, Race and Hispanic Origin, for States: November 2020: US Census Bureau. In: United States Census Bureau [online]. April 2021. Dostupné z: <https://www.census.gov/data/tables/time-series/demo/voting-and-registration/p20-585.html>

CUNCIC, Arlin. What Is the Difference Between Hispanic and Latino? Verywell Mind [online]. 22.11.2020. Dostupné z: <https://www.verywellmind.com/what-is-the-difference-between-hispanic-vs-latino-5082005>

DE LA TORRE, Miguel A., ed. Hispanic American Religious Cultures [online]. 1. Greenwood Publishing Group, ABC-CLIO, 2009. ISBN 978-1598841398. Dostupné také z: [https://books.google.cz/books?hl=cs&lr=&id=GFrwuj-ZXMkC&oi=fnd&pg=PP1&dq=Martinez,+Juan+Francisco.+2009.+%22Identity+\(Latino/a+vs.+Hispanic\)+%22.+Pages+289%E2%80%939394+in+Hispanic+American+Religious+Cultures.+Edited+by+Miguel+A.+De+Fa+Torre.+Santa+Barbara:+ABC-CLIO&ots=JvUHMI4qFf&sig=ouW-XeczqlxaPHNLRwBH48uzT5M&redir_esc=y#v=onepage&q&f=false](https://books.google.cz/books?hl=cs&lr=&id=GFrwuj-ZXMkC&oi=fnd&pg=PP1&dq=Martinez,+Juan+Francisco.+2009.+%22Identity+(Latino/a+vs.+Hispanic)+%22.+Pages+289%E2%80%939394+in+Hispanic+American+Religious+Cultures.+Edited+by+Miguel+A.+De+Fa+Torre.+Santa+Barbara:+ABC-CLIO&ots=JvUHMI4qFf&sig=ouW-XeczqlxaPHNLRwBH48uzT5M&redir_esc=y#v=onepage&q&f=false)

DE LEÓN, Arnaldo. Mexican Americans. Texas State Historical Association: Handbook of Texas Online [online]. Texas State Historical Association, 1976, revised 3.12.2020. Dostupné z: <https://www.tshaonline.org/handbook/entries/mexican-americans>

Demographic and Economic Profiles of Hispanics by State and County, 2014: Texas. Pew Research Center: Numbers, facts and trends shaping your life [online]. Washington, D.C., 2014. Dostupné z: <https://www.pewresearch.org/hispanic/states/state/tx>

DESILVER, Drew. In past elections, U.S. trailed most developed countries in voter turnout: Texas. Pew Research Center: Numbers, facts and trends shaping your life [online].

Washington, D.C., 3.11.2010. Dostupné z: <https://www.pewresearch.org/fact-tank/2020/11/03/in-past-elections-u-s-trailed-most-developed-countries-in-voter-turnout/>

DESIPIO, Louis. Counting on the Latino Vote: Latinos as a New Electorate [online]. University of Virginia Press, 1998. ISBN 978-0813918297. Dostupné také z: https://books.google.it/books?hl=cs&lr=&id=svQZZj_7oGYC&oi=fnd&pg=PP13&dq=texas+latino+vote&ots=804FUjj7u4&sig=EN4ApmEPPa0XzG2DCszOEKZXSqs&redir_esc=y#v=onepage&q=texas%20latino%20vote&f=false

DOMINGUEZ-VILLEGAS, Rodrigo, Angela GUTIERREZ, Michael HERNDON, et al. Latino voters were decisive in 2020 presidential election: Vote choice of Latino voters in the 2020 Presidential Election. In: UCLA Latino Policy and Politics Initiative [online]. 2021, 19.1.2021. Dostupné z: <https://latino.ucla.edu/wp-content/uploads/2021/01/Election-2020-Report-1.19.pdf>

DOMINGUEZ, Jorge I. Do "Latinos" Exist? Contemporary Sociology [online]. American Sociological Association, May 1994, 23(3), 354-356. Dostupné z: https://www-jstor-org.ezproxy.is.cuni.cz/stable/2075304?origin=crossref&seq=1#metadata_info_tab_contents

Educational attainment of Hispanic population in the U.S., 2017. Pew Research Center: Numbers, facts and trends shaping your life [online]. Washington, D.C., 16.9.2019. Dostupné z: <https://www.pewresearch.org/hispanic/chart/u-s-hispanics-education/>

ELVING, Ron. The Florida Recount Of 2000: A Nightmare That Goes On Haunting. NPR: Breaking News, Analysis, Music, Arts & Podcasts [online]. 12.11.2018. Dostupné z: <https://www.npr.org/2018/11/12/666812854/the-florida-recount-of-2000-a-nightmare-that-goes-on-haunting>

ESPINO, Rodolfo, David L. LEAL a Kenneth J. MEIER. Latino Politics: Identity, Mobilization, and Representation [online]. Charlottesville: University of Virginia Press, 2007. ISBN 9780813930367. Dostupné také z: https://books.google.it/books?hl=cs&lr=&id=DDtXVfkbno4C&oi=fnd&pg=PA63&dq=texas+latino+vote&ots=OG74ULkZNV&sig=qPJRnDnBFLqyl84fnSjTLk2romQ&redir_esc=y#v=onepage&q=texas%20latino%20vote&f=false

ESPITIA, Marilyn. 'My Eyes Didn't Turn to Blue': U.S. Citizenship among Mexicans and Salvadorans in Houston, Texas. American Sociological Association: Conference

Papers [online]. Houston, TX: University of Houston, 2005, 13.8.2005, , 1-20. Dostupné z: <https://eds.b.ebscohost.com/eds/pdfviewer/pdfviewer?vid=0&sid=cf476891-c291-4143-a4a1-ca4c901e5189%40sessionmgr101>

Florida 2020 President Exit Polls. CNN Politics: Political News, Analysis and Opinion [online]. 2020. Dostupné z: <https://edition.cnn.com/election/2020/exit-polls/president/florida>

Florida Ethnic Groups. Study.com [online]. Dostupné z: <https://study.com/academy/lesson/florida-ethnic-groups.html>

FRANCIS-FALLON, Benjamin. The Rise of the Latino Vote: A History [online]. Cambridge, Massachusetts: Harvard University Press, 2019. ISBN 9780674241862. Dostupné také z: https://books.google.cz/books?hl=cs&lr=&id=GzGtDwAAQBAJ&oi=fnd&pg=PP1&dq=The+Rise+of+the+Latino+Vote:+A+History&ots=Sza7zfQw1W&sig=xhIpBIbkGgztpiaL22uKf8uwyiE&redir_esc=y#v=onepage&q=The%20Rise%20of%20the%20Latino%20Vote%20%3A%20A%20History&f=false

GAMBOA, Suzanne. Over half of eligible Latinos voted in 2020 — a historic first. NBC News: Breaking News & Top Stories [online]. 11.5.2021. Dostupné z: <https://www.nbcnews.com/news/latino/half-eligible-latinos-voted-2020-historic-first-rcna899>

GRIECO, Elizabeth M. a Rachel C. CASSIDY. Overview of Race and Hispanic Origin: 2000 [online]. C2KBR/01-1, 2.4.2001. Dostupné z: <https://www.census.gov/prod/2001pubs/cenbr01-1.pdf>

HERNANDEZ, Jack, John R. SLATE a Sheila A. JOYNER. Demographic Changes of Hispanic Populations and Hispanic Student Enrollment in Texas Community Colleges: A Literature Review. In: Education Leadership Review of Doctoral Research: National Council of Professors of Educational Administration [online]. Vol.2 no.1. Texas: Sam Houston State University, March 2015. ISSN 1532-0723. Dostupné z: <https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ1105716.pdf>

Hispanic demographics: Hispanic Facts & Stats [online]. Regional Hispanic Contractors Association (RHCA). Dostupné také z: <https://regionalhca.org/hispanic-demographics/>

Hispanic Population By State 2021. World Population Review [online]. 2021, 2021.

Dostupné z: <https://worldpopulationreview.com/state-rankings/hispanic-population-by-state>

How to Register to Vote. USA Gov [online]. 13.5.2021. Dostupné z: <https://www.usa.gov/register-to-vote>

IGIELNIK, Ruth a Abby BUDIMAN. The Changing Racial and Ethnic Composition of the U.S. Electorate. Pew Research Center: Numbers, facts and trends shaping your life [online]. Washington, D.C., 23.9.2020. Dostupné z: <https://www.pewresearch.org/2020/09/23/the-changing-racial-and-ethnic-composition-of-the-u-s-electorate/>

KROGSTAD, Jens M. a Antonio FLORES. Unlike other Latinos, about half of Cuban voters in Florida backed Trump. Pew Research Center: Numbers, facts and trends shaping your life [online]. Washington, D.C., 15.11.2016. Dostupné z: <https://www.pewresearch.org/fact-tank/2016/11/15/unlike-other-latinos-about-half-of-cuban-voters-in-florida-backed-trump/>

KROGSTAD, Jens M., Mark H. LOPEZ, Gustavo LÓPEZ, Jeffrey S. PASSEL a Eileen PATTEN. 1. Looking Forward to 2016: The Changing Latino Electorate: Millennials Make Up Almost Half of Latino Eligible Voters in 2016. Pew Research Center: Numbers, facts and trends shaping your life [online]. Washington, D.C., 19.1.2016. Dostupné z: <https://www.pewresearch.org/hispanic/2016/01/19/looking-forward-to-2016-the-changing-latino-electorate/>

Latinos in California, Texas, New York, Florida and New Jersey. Pew Research Center: Numbers, facts and trends shaping your life [online]. Washington, D.C., 19.3.2004. Dostupné z: <https://www.pewresearch.org/hispanic/2004/03/19/latinos-in-california-texas-new-york-florida-and-new-jersey/>

Latinos in Central Florida: The Growing Hispanic Presence in the Sunshine State. In: Hispanic Federation [online]. 2016. Dostupné z: <https://hispanicfederation.org/advocacy/reports/HFFloridaReport2016.pdf>

Latinos in the 2016 Election: Florida. Pew Research Center: Numbers, facts and trends shaping your life [online]. Washington, D.C., 19.1.2016. Dostupné z: <https://www.pewresearch.org/hispanic/fact-sheet/latinos-in-the-2016-election-florida/>

Latinos in the 2016 Election: Texas. Pew Research Center: Numbers, facts and trends shaping your life [online]. Washington, D.C., 19.1.2016. Dostupné z:

<https://www.pewresearch.org/hispanic/fact-sheet/latinos-in-the-2016-election-texas/>

LEARY, Alex. Hispanics voting in record numbers in Florida, other states, boosting Hillary Clinton. Miami Herald: Miami Breaking News, Sports, Crime & More [online]. 6.11.2016. Dostupné z: <https://www.miamiherald.com/article112958953.html>

Local Exit Polls - Election Center 2008: Texas. CNN Politics: Political News, Analysis and Opinion [online]. 2008. Dostupné z: <https://edition.cnn.com/ELECTION/2008/results/polls/#TXP00p1>

LOPEZ, Mark H. a Ana GONZALEZ-BARRERA. II. Dissecting the Latino Electorate: INSIDE THE 2012 LATINO ELECTORATE. Pew Research Center: Numbers, facts and trends shaping your life [online]. Washington, D.C., 31.3.2013. Dostupné z: <https://www.pewresearch.org/hispanic/2013/05/31/ii-dissecting-the-latino-electorate/>

Mapping the 2020 Latino electorate. Pew Research Center: Numbers, facts and trends shaping your life [online]. Washington, D.C., 31.1.2020. Dostupné z: <https://www.pewresearch.org/hispanic/interactives/mapping-the-latino-electorate/>

MAZZEI, Patricia a Nicholas NEHAMAS. Florida's Hispanic voter surge wasn't enough for Clinton. Miami Herald: Miami Breaking News, Sports, Crime & More [online]. 9.11.2016. Dostupné z: <https://www.miamiherald.com/news/politics-government/election/article113778053.html>

MURDOCK, Steve a Mike CLINE. Texas Population: Still Growing and Becoming Increasingly Diverse. Texas Almanac [online]. Dostupné z: <https://texasalmanac.com/topics/population/texas-population-still-growing>

NOE-BUSTAMANTE, Luis, Abby BUDIMAN a Mark H. LOPEZ. Where Latinos have the most eligible voters in the 2020 election. Pew Research Center: Numbers, facts and trends shaping your life [online]. Washington, D.C., 31.1.2020. Dostupné z: <https://www.pewresearch.org/fact-tank/2020/01/31/where-latinos-have-the-most-eligible-voters-in-the-2020-election/>

NOE-BUSTAMANTE, Luis, Antonio FLORES a Sono SHAH. Facts on Hispanics of Cuban origin in the United States, 2017. Pew Research Center: Numbers, facts and trends shaping your life [online]. Washington, D.C., 16.9.2019. Dostupné z:

<https://www.pewresearch.org/hispanic/fact-sheet/u-s-hispanics-facts-on-cuban-origin-latinos/>

NOE-BUSTAMANTE, Luis, Antonio FLORES a Sono SHAH. Facts on Hispanics of Mexican origin in the United States, 2017. Pew Research Center: Numbers, facts and trends shaping your life [online]. Washington, D.C., 16.9.2019. Dostupné z: <https://www.pewresearch.org/hispanic/fact-sheet/u-s-hispanics-facts-on-mexican-origin-latinos/>

NOE-BUSTAMANTE, Luis, Antonio FLORES a Sono SHAH. Facts on Hispanics of Puerto Rican origin in the United States, 2017. Pew Research Center: Numbers, facts and trends shaping your life [online]. Washington, D.C., 16.9.2019. Dostupné z: <https://www.pewresearch.org/hispanic/fact-sheet/u-s-hispanics-facts-on-puerto-rican-origin-latinos/>

NOE-BUSTAMANTE, Luis, Jens M. KROGSTAD a Mark H. LOPEZ. U.S. Hispanic population surpassed 60 million in 2019, but growth has slowed. Pew Research Center: Numbers, facts and trends shaping your life [online]. Washington, D.C., 7.7.2020. Dostupné z: <https://www.pewresearch.org/fact-tank/2020/07/07/u-s-hispanic-population-surpassed-60-million-in-2019-but-growth-has-slowed/>

NOE-BUSTAMANTE, Luis. Key facts about U.S. Hispanics and their diverse heritage. Pew Research Center: Numbers, facts and trends shaping your life [online]. Washington, D.C., 16.10.2019. Dostupné z: <https://www.pewresearch.org/fact-tank/2019/09/16/key-facts-about-u-s-hispanics/>

NOE-BUSTAMANTE, Luis. Latinos make up record 17% of Florida registered voters in 2020. Pew Research Center: Numbers, facts and trends shaping your life [online]. Washington, D.C., 19.10.2020. Dostupné z: <https://www.pewresearch.org/fact-tank/2020/10/19/latinos-make-up-record-17-of-florida-registered-voters-in-2020/>

O'CONNOR, Allison, Jeanne BATALOVA a Jessica BOLTER. Central American Immigrants in the United States. Migration Policy Institute [online]. 15.8.2019. Dostupné z: <https://www.migrationpolicy.org/article/central-american-immigrants-united-states-2017>

PAEZ, Mariela a Marcelo SUAREZ-OROZCO. Latinos: remaking America [online]. Berkeley, California: University of California Press, 2002. ISBN 978-0520258273. Dostupné také z: <https://books.google.cz/books?>

[hl=cs&lr=&id=ubgwDwAAQBAJ&oi=fnd&pg=PR11&dq=The+Power+of+Latino+Voters.+Suarez-Orozco,+Marcelo&ots=AfktRWYegk&sig=C1WGqg2QWz58sTp9dUgkBqZKGrc&redir_esc=y#v=onepage&q&f=false](https://www.pewresearch.org/politics/2004/09/23/party-affiliation-what-it-is-and-what-it-isnt/)

Party Affiliation: What it is and What it Isn't. Pew Research Center: Numbers, facts and trends shaping your life [online]. Washington, D.C., 23.9.2004. Dostupné z: <https://www.pewresearch.org/politics/2004/09/23/party-affiliation-what-it-is-and-what-it-isnt/>

PEDRAZA, Francisco a Bryan WILCOX-ARCHULETA. Donald Trump did not win 34% of Latino vote in Texas. He won much less. The Washington Post: Breaking News, World, US, DC News [online]. 2.12.2016. Dostupné z: <https://www.washingtonpost.com/news/monkey-cage/wp/2016/12/02/donald-trump-did-not-win-34-of-latino-vote-in-texas-he-won-much-less/>

Presidential Election Exit Polls 2016: Florida. CNN Politics: Political News, Analysis and Opinion [online]. 2016. Dostupné z: <https://edition.cnn.com/election/2016/results/exit-polls/florida/president>

Presidential Election Exit polls 2016: Texas. CNN Politics: Political News, Analysis and Opinion [online]. 2016. Dostupné z: <https://edition.cnn.com/election/2016/results/exit-polls/texas/president>

Presidential Election Exit Polls 2020: Texas. CNN Politics: Political News, Analysis and Opinion [online]. 2020. Dostupné z: <https://edition.cnn.com/election/2020/exit-polls/president/texas>

Presidential Election Exit Polls Results 2012. CNN Politics: Political News, Analysis and Opinion [online]. 2012. Dostupné z: <http://edition.cnn.com/election/2012/results/race/president/>

Presidential Election Results 2020. CNN Politics: Political News, Analysis and Opinion [online]. 2020. Dostupné z: <https://edition.cnn.com/election/2020/results/president>

QuickFacts: US Census Bureau. In: United States Census Bureau [online]. Dostupné z: <https://www.census.gov/data/tables/2000/dec/phc-t-01.html>

RATCLIFFE, R.G. Latinos Won't Turn Texas Blue Anytime Soon: Growing Latino vote may be years away from deciding statewide elections. Texas Monthly: The National Magazine of Texas [online]. 21.2.2017. Dostupné z: <https://www.texasmonthly.com/burka-blog/latinos-wont-turn-texas-blue-anytime-soon/>

RATCLIFFE, R.G. Texas Sees a Surge in Latino Voters: More than 530,000 Latinos who have registered since 2012 might tip the state toward Clinton. Texas Monthly: The National Magazine of Texas [online]. 24.10.2016. Dostupné z: <https://www.texasmonthly.com/burka-blog/texas-sees-surge-latino-voters/>

SANCHEZ, Gabriel R. Latinos and the 2012 Election: The New Face of the American Voter [online]. Michigan: Michigan State University Press, 2015. ISBN 978-1-60917-448-4. Dostupné také z: <https://eds.a.ebscohost.com/eds/ebookviewer/ebook/bmxLYmtfXzEwNDI5MDdfX0FO0?sid=ba89221b-31da-421d-979c-1e36401b8f35@sdc-v-sessmgr03&vid=2&format=EB>

SONNELAND, Holly K. a Nicki FLEISCHNER. Chart: How U.S. Latinos Voted in the 2016 Presidential Election. AS/COA Americas Society: Council of the Americas [online]. 10.11.2016. Dostupné z: <https://www.as-coa.org/articles/chart-how-us-latinos-voted-2016-presidential-election>

SONNELAND, Holly K. Chart: How U.S. Latinos Voted in the 2020 Presidential Election. AS/COA Americas Society: Council of the Americas [online]. 5.11.2020. Dostupné z: <https://www.as-coa.org/articles/chart-how-us-latinos-voted-2020-presidential-election>

TALLET, Olivia P. The Latino vote: A Texas tale of growth and misconceptions. Houston Chronicle: Breaking News, Houston, Texas, US, World [online]. 14.10.2018. Dostupné z: <https://www.houstonchronicle.com/politics/texas/article/news/houston-texas/houston/article/The-Latino-vote-A-Texas-tale-of-growth-and-13303657.php>

TAYLOR, Paul, Mark H. LOPEZ, Jessica MARTÍNEZ a Gabriel VELASCO. When Labels Don't Fit: Hispanics and Their Views of Identity. Pew Research Center: Numbers, facts and trends shaping your life [online]. Washington, D.C., 4.3.2012. Dostupné z: <https://www.pewresearch.org/hispanic/2012/04/04/when-labels-dont-fit-hispanics-and-their-views-of-identity/>

Texas Population 2021. World Population Review [online]. 2021, 2021. Dostupné z: <https://worldpopulationreview.com/states/texas-population>

These are the States with the Oldest Population (2020) - Insurify. Official Site: Compare Insurance Quotes with Insurify [online]. Dostupné z: <https://insurify.com/insights/states-with-oldest-population-2020/>

TIENDA, Marta a Faith MITCHELL, ed. Hispanics and the Future of America [online]. Washington, D.C.: National Academies Press (US), 2006. Dostupné také z: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK19905/>

URA, Alexa a Anna NOVAK. Texas' Hispanic population grew by 2 million in the past decade, on pace to be largest share of state by 2021. The Texas Tribune [online]. 25.6.2020. Dostupné z: <https://www.texastribune.org/2020/06/25/texas-hispanic-population-grows-2-million/>

URA, Alexa a Ryan MURPHY. Despite high expectations for 2016, no surge in Texas Hispanic voter turnout. The Texas Tribune [online]. 11.5.2017. Dostupné z: <https://www.texastribune.org/2017/05/11/hispanic-turnout-2016-election/>

VARELA, Julio R. New Census Data Says 2016 National Latino Voter Turnout Rate Did Not Increase. Latino USA [online]. 15.5.2017. Dostupné z: <https://www.latinousa.org/2017/05/15/new-census-data-says-2016/>

VENATOR-SANTIAGO, Charles R. The Law that made Puerto Ricans U.S. Citizens, yet not fully American. Zócolo Public Square: Ideas Journalism with a Head [online]. 6.3.2018. Dostupné z: <https://www.zocalopublicsquare.org/2018/03/06/law-made-puerto-ricans-u-s-citizens-yet-not-fully-american/ideas/essay/>

VOGEL, Mike. Florida's Hispanic population boom: THE FACE OF FLORIDA. Florida Trend: Florida's Business Authority [online]. 26.8.2020. Dostupné z: <https://www.floridatrend.com/article/29770/floridas-hispanic-population-boom>

Who Can and Can't Vote in U.S. Elections. USA Gov [online]. 28.4.2021. Dostupné z: <https://www.usa.gov/who-can-vote>

WILLIS, Eliza Willis a Janet A. SEIZ. All Latinos don't vote the same way: their place of origin matters. The Conversation [online]. 18.3.2020. Dostupné z: <https://theconversation.com/all-latinos-dont-vote-the-same-way-their-place-of-origin-matters-133600>